

Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту

Пояснювальна записка

до дипломної роботи

за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр»

на тему: УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ ТЕКСТИЛЬНОЇ
ГАЛУЗІ (НА ПРИКЛАДІ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«ВОЛОДАРКА»)

08-43.БДР.011.00.090.ПЗ

Виконав: студент 4 курсу, групи МФК-166
Спеціальності 073 – «Менеджмент»
Супрун В. В.

Керівник: к.е.н., доцент каф. ФІМ
Коваль Н. О.

Рецензент: к.е.н., доцент каф. ЕПВМ
Нікіфорова Л. О.

Вінниця ВНТУ – 2020 рік

Форма № Н-9.01

Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту

спеціальність 073 – «Менеджмент»
освітня програма «Менеджмент фінансово-кредитної діяльності»

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри ФІМ
д.е.н., професор Зянько В.В.

« 10 » березня 2020 р.

ЗАВДАННЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Супрун Віталії Валеріївні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи): Управління капіталом підприємств текстильної галузі (на прикладі приватного акціонерного товариства «Володарка»)

Керівник проекту (роботи) Коваль Наталія Олегівна, к.е.н., доцент,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
затверджені наказом ВНТУ від «06» березня 2020 року № 75.

2. Строк подання студентом проекту (роботи): 01.06.2020 р.

3. Вихідні дані до проекту (роботи): Югас Е. Ф., Олексик О. І. Економічна сутність та види капіталу підприємств. Науковий вісник Ужгородського університету : Серія: Економіка. 2014. Вип. 2 (43). С. 63–67. Пономарьов Д. Е. Капітал підприємства: сутність та аналіз формування і використання. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 5. С. 53-58. Кучменко В. О. Економічна сутність поняття капіталу підприємства та його структури. Економічний вісник університету. 2017. Вип. 33(1). С. 232-237. Щербань О. Д., Невдчина О. І. Теоретичні аспекти визначення сутності та структури капіталу підприємства. Приазовський економічний вісник. 2019. Вип. 3 (14). С. 284-289. Концева В. В. Фінансові аспекти управління структурою капіталу в сучасних умовах. Вісник Чернігівського державного технічного університету. 2014. № 2 (74). С. 69–74. Лубкей Н. П. Теоретичні засади управління капіталом підприємства. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2019. Вип. 1. №1. С. 38-45. Бровко Л. І., Капуш О. В. Етапи управління капіталом підприємства в умовах нестабільності. Молодий вчений. 2015. №12. Ч. 1. С. 127-130, фінансова звітність ПрАТ «Володарка» за

2018-2019 рр., наведена в додатках

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): у першому розділі – дослідити сутність процесу управління капіталом підприємств текстильної галузі, узагальнити методики аналізу ефективності управління капіталом підприємств;
у другому розділі – проаналізувати види діяльності, фінансовий стан та стан управління капіталом ПрАТ «Володарка» за 2018-2019 рр.;
у третьому розділі – навести пропозиції щодо покращення фінансового стану

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): Таблиці: Характеристика підходів до визначення сутності капіталу. Характеристика залученого капіталу підприємства. Основні методичні підходи до оптимізації структури капіталу. Обсяги виробництва продукції ПрАТ «Володарка» за 2018-2019рр. Абсолютні показники, які характеризують фінансову діяльність ПрАТ «Володарка». Факторний аналіз чистого прибутку ПрАТ «Володарка». Розрахунок проміжних та кінцевого показника імовірності банкрутства ПрАТ «Володарка». Склад, структура та динаміка зміни капіталу ПрАТ «Володарка». Аналіз капіталу ПрАТ «Володарка» за показниками, які характеризують фінансову стійкість. Аналіз капіталу ПрАТ «Володарка» за показниками, які характеризують ефективність використання капіталу. Розрахунок показників для проведення факторного аналізу рентабельності власного капіталу. Матриця SWOT- аналізу ПрАТ «Володарка»

Рисунки: Характеристики капіталу. Види капіталу підприємства. Переваги та недоліки використання власного і позикового капіталу. Складові процесу управління капіталом підприємства. Складові власного капіталу підприємства. Складові залученого капіталу підприємства. Основні методики аналізу стану управління капіталом. Частки країн, з якими співпрацювало ПрАТ «Володарка» в 2018-2019 рр. Динаміка фінансових результатів ПрАТ «Володарка». Модель алгоритму управління прибутком ПрАТ «Володарка»

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Спеціальна частина	д.е.н., доц. кафедри ФІМ Єпіфанова І. Ю.	04.05.2020р.	25.05.2020р.

7. Дата видачі завдання «10» березня 2020 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Формування та затвердження теми бакалаврської дипломної роботи (ДРБ)	01.09-01.12.2019	виконано
2	Виконання теоретичної частини ДРБ. Перший рубіжний контроль виконання ДРБ	24.04.2020	виконано
3	Виконання аналітичної частини ДРБ та розробка рекомендацій та пропозицій. Другий рубіжний контроль виконання ДРБ	31.05.2020	виконано
4	Нормоконтроль ДРБ	01.06-03.06.2020	виконано
5	Рецензування ДРБ	04.06-06.06.2020	виконано
6	Попередній захист ДРБ	07.06-09.06.2020	виконано
7	Захист ДРБ	10.06-26.06.2020	виконано

Студент _____ Супрун В. В.
(підпис)

Керівник роботи _____ Коваль Н. О.
(підпис)

АНОТАЦІЯ

В бакалаврській дипломній роботі досліджено питання, пов'язані із управлінням капіталом підприємств текстильної галузі.

В першому розділі розглянуто сутність капіталу та особливості управління капіталом, методики аналізу стану управління капіталом підприємств.

В другому розділі бакалаврської дипломної роботи надано загальну характеристику ПрАТ «Володарка», проаналізовано фінансовий стан та стан управління капіталом у 2018-2019рр.

В третьому розділі сформовано пропозиції та рекомендації з покращення фінансового стану ПрАТ «Володарка».

Ключові слова: капітал, власний капітал, залучений капітал, фінансова стійкість

ANNOTATION

The bachelor's thesis examines issues related to capital management of textile enterprises.

The first section considers the essence of capital and features of capital management, methods of analysis of the state of capital management of enterprises.

The second section of the bachelor's thesis provides a general description of PJSC "Volodarka", analyzes the financial condition and the state of capital management in 2018-2019.

The third section contains proposals and recommendations for improving the financial condition of PJSC "Volodarka".

Key words: capital, equity, borrowed capital, financial stability

ЗМІСТ

ВСТУП	7
1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ ТЕКСТИЛЬНОЇ ГАЛУЗІ	9
1.1 Капітал підприємства як економічна категорія	9
1.2 Особливості та необхідність управління капіталом підприємств текстильної галузі	15
1.3 Методичні підходи до оцінювання стану управління капіталом	21
Висновок до розділу 1	29
2 АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПРАТ «ВОЛОДАРКА»	30
2.1 Загальна характеристика підприємства	30
2.2 Аналіз фінансового стану ПрАТ «Володарка» за 2018-2019 рр.	34
2.3 Оцінка стану управління капіталом на підприємстві	41
Висновок до розділу 2	50
3 ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПРАТ «ВОЛОДАРКА»	52
Висновок до розділу 3	63
ВИСНОВКИ	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	66
ДОДАТКИ	69

ВСТУП

Рівень ефективності господарської діяльності підприємства в основному визначається цілеспрямованим формуванням його капіталу. Основною метою формування капіталу підприємства є задоволення потреби у придбанні необхідних активів і оптимізації його структури з точки зору забезпечення умов ефективності його використання.

Розвиток ринкових відносин в Україні має сприяти забезпеченню функціонування суб'єктів господарювання та підвищенню рівня життя населення, що пов'язано, передусім, з відновленням ефективності процесів виробництва та обігу капіталу як основних фаз відтворення, що були порушені фінансово-економічною кризою. Капітал посідає одне з головних місць в системі соціально-економічних відносин суспільства. Проте, недосконале управління капіталом на макро- і мікрорівнях зумовлене низкою об'єктивних та суб'єктивних причин. Тому управління капіталом набуває особливої актуальності на сучасному етапі стабілізації економіки України.

Питання, пов'язані з управлінням капіталом на сьогодні є досить розробленими. Дане питання висвітлюється такими вченими економістами, як Базилінська О. Я., Зянько В. В., Єпіфанова І. Ю., Кучменко В. О., Концева В. В., Лубкей Н. П., Невдачина О. І., Олексик О. І., Пономарьов Д. Е., Семенов А. Г., Щербань О. Д., Югас, Е. Ф., Ярошевська О. В. та багатьма іншими.

Метою бакалаврської дипломної роботи є формування пропозицій та рекомендацій щодо покращення стану управління капіталом підприємств текстильної галузі.

Виконання поставленої мети передбачає розв'язання таких задач:

- визначити економічну сутність капіталу;
- узагальнити особливості управління капіталом підприємств текстильної галузі;
- систематизувати методичні підходи до оцінювання стану управління капіталом підприємств;

- надати загальну характеристику об'єкту дослідження;
- розглянути фінансово-економічний стан об'єкта дослідження за 2018-2019рр.;
- дослідити стан управління капіталом на досліджуваному підприємстві;
- розробити пропозиції та рекомендації щодо покращення системи управління капіталом аналізованого підприємства.

Об'єктом дослідження в бакалаврській дипломній роботі виступає процес управління капіталом підприємств.

Предметом дослідження в роботі є система управління капіталом підприємств текстильної промисловості.

Теоретичну, методологічну та інформаційну основу дослідження складають вітчизняні та зарубіжні публікації з питань аналізу управління капіталом, аналітичні матеріали, критерії оцінки та розрахунки показників, що характеризують ефективність управління капіталом.

У бакалаврській дипломній роботі використано сучасні теорії управління, методи системного підходу, структурно-функціонального аналізу, групування, фінансово-економічного аналізу стану та капіталу підприємства.

Матеріали бакалаврської дипломної роботи апробовані на науково-практичній конференції: «XLIX Науково – технічна конференція ВНТУ» (Вінниця, 22 березня 2020р.).

За результатами виконаних досліджень опубліковано 1 наукова праця, з них 1 тези у збірниках матеріалів конференцій.

1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ ТЕКСТИЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

1.1 Капітал підприємства як економічна категорія

Діяльність усіх підприємств залежить від наявності та доступності капіталу в бажаних обсягах. За відсутності капіталу взагалі не є можливим існування підприємств та досягнення стратегічних питань. Саме тому, питання, пов'язані із управлінням капіталом є досить актуальними та є предметом досліджень таких вчених як О. Г. Біла; І. О. Бланк; К. Макконелл, С. Брю; Р. Брейли; Й. Шумпетер; І. Фішер; К. Маркс; та інші.

В літературі існують різні підходи до трактування сутності капіталу. На сьогодні в літературі можна зустріти різні теорії капіталу, зокрема [1-3]:

- грошова теорія, згідно з якою капітал ототожнювався з грошима;
- натуралістична теорія класичної школи політекономії, яка розуміє капітал як вкладення у виробництво, частину матеріальних запасів або частину багатства країни, тобто є матеріально-речовинним трактуванням капіталу;
- теорія доданої вартості, згідно з якою капітал трактують як вартість, що приносить додану вартість;
- теорія всеосяжного капіталу, згідно з якою під капіталом розуміють все те, що здатне протягом певного часу приносити дохід;
- теорія фінансового капіталу монетаристів, згідно з якою головну роль відіграє фінансовий (грошовий) капітал;
- теорія людського капіталу, прихильники якої вважають людину, її знання, навички, уміння, талант, здібності та інші обдарування найважливішим фактором економічного успіху будь-якого підприємства чи країни;
- теорія інтелектуального капіталу, відповідно до якої капітал — права користування, торгові марки, патенти, ліцензії, ноу-хау, програмне забезпечення для комп'ютерної техніки, інструктивний та нормативний матеріали, знання, вміння, навички людей, зв'язки з клієнтами, зв'язки з

постачальниками, з владою, корпоративна культура тощо.

Характеристика підходів до визначення сутності капіталу надана в таблиці 1.1, з якої видно, що багато авторів визначають капітал як вартість засобів підприємства в усіх формах. Окремі автори визначають капітал як фактор чи грошові засоби.

Таблиця 1.1 – Характеристика підходів до визначення сутності капіталу

Автор	Капітал підприємства – це
Бланк І. А. [4]	загальна вартість засобів у грошовій, матеріальній та нематеріальній формах, інвестованих у формування його активів
Брігхем Є.Ф. [5]	необхідний фактор виробництва, який включає компоненти боргу, нерозподілений прибуток, привілейовані акції і звичайні акції
Поддєрьогін А.М. [6]	кошти, якими володіє підприємство для здійснення своєї діяльності з метою отримання прибутку
Пономарьов Д. Е. [7]	загальна вартість засобів у будь-яких формах, які інвестуються у створення його активів та являє собою один з найважливіших елементів, які є загальною сумою фінансових ресурсів підприємства
Подольська В.О. [8]	вартість, яка в процесі виробництва дає нову додану вартість, тобто самозростає
Югас Е. Ф., Олексик О. І. [3]	сукупність грошових, матеріальних та нематеріальних ресурсів підприємства, які створюються за допомогою різних джерел і використовуються ним для здійснення операційної, фінансової та інвестиційної діяльності з метою отримання прибутку
Макконелл К., Брю С. [9]	ресурси, створені в результаті процесу виробництва та використовуються для виробництва товарів і послуг; товари, які безпосередньо не задовольняють потреби людини: інвестиції, засоби виробництва
Кучменко В. О. [10]	усі довгострокові джерела коштів, а в вузькому – сума коштів, що належать особі або групі осіб, виражена у вартості будівель, устаткування, землі (основний капітал), сировини, палива, заробітної плати працівників (оборотний капітал)
Маркова Т. Д., Володіна О.П., Митрофанов О.С.,	частина частини суб'єкта господарювання, що інвестується в процес бізнес і який приносить прибуток, який потім підлягає рефінансуванню.

Чеглатонєва А.С. [11]

Капітал підприємства є головним вимірником його ринкової вартості, що залежить як від об'єктивних чинників (масштабу цін в економіці країни і ряду макроекономічних показників), так і суб'єктивних чинників (наприклад, найпростішого – облікової політики самого підприємства) [9].

Кучменко В. О. розглядає поняття капіталу в широкому та вузькому розумінні. У більш широкому трактуванні під капіталом автор розуміє усі довгострокові джерела коштів, а в вузькому – сума коштів, що належать особі або групі осіб, виражена у вартості будівель, устаткування, землі (основний капітал), сировини, палива, заробітної плати працівників (оборотний капітал) [10].

Виділяють такі характеристики капіталу (рис. 1.1) [4].

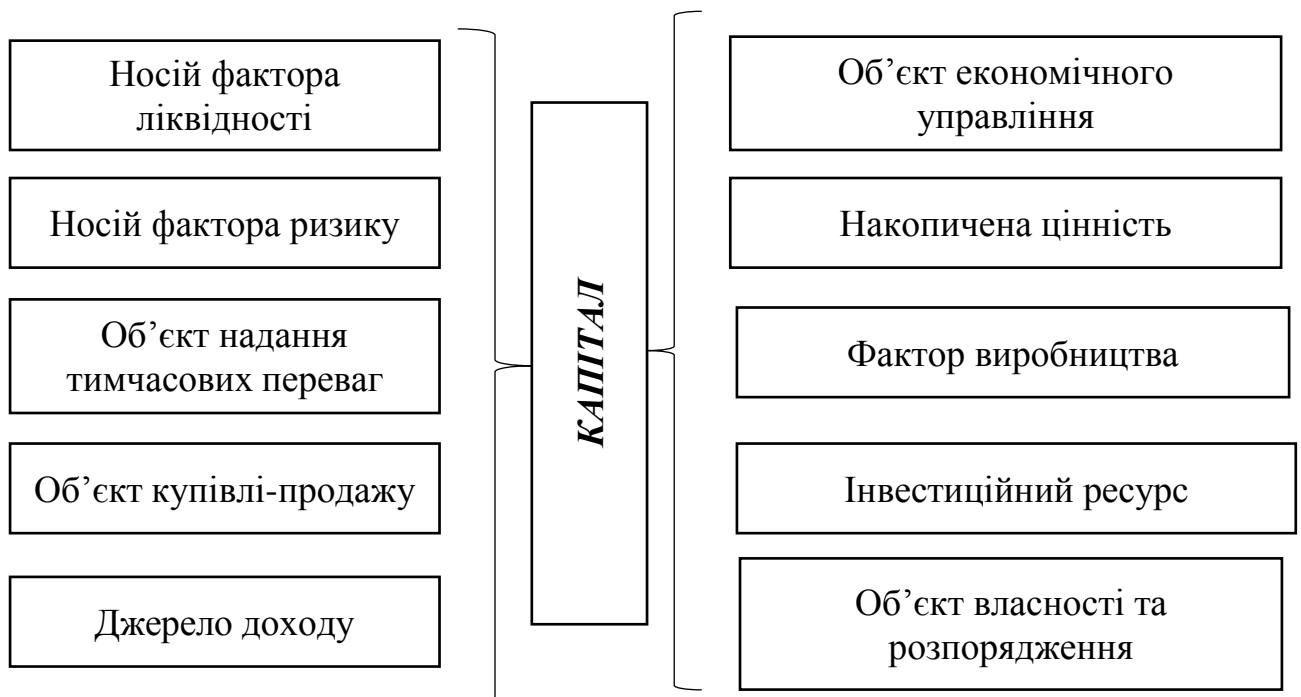

Рисунок 1.1 – Характеристики капіталу (складено за даними [4])

Капітал, який використовується підприємством, характеризується різноманітністю його видів (рис. 1.2).

Залежно від джерел формування виділяють власний та залучений капітал [12-15]. Власний капітал характеризує загальну вартість засобів підприємства,

що належать на праві власності і використовуваних їм для формування визначеної частини активів. Ця частина активу, сформована за рахунок інвестованого в них капіталу, являє собою чисті активи підприємства.

Рисунок 1.2 – Види капіталу підприємства (складено за даними [2; 4; 13-17])

Залучений капітал характеризує привабливі для фінансування розвитку підприємства на поворотній основі кошти або інші майнові цінності.

Переваги та недоліки використання власних та залучених джерел наведено на рис. 1.3.

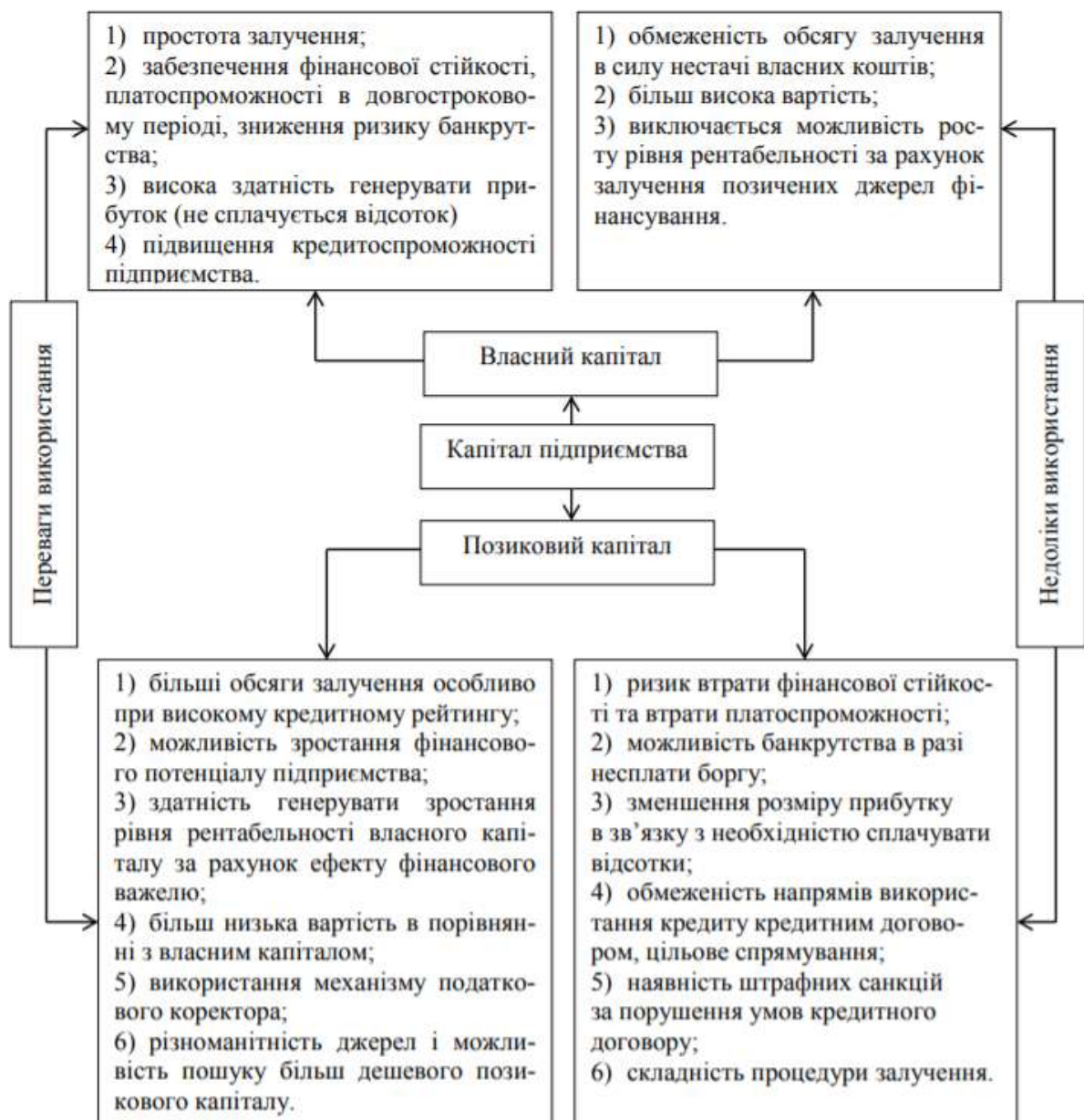

Рисунок 1.3 – Переваги та недоліки використання власного і позикового капіталу [16]

За сферами використання в економіці капітал поділяється на капітал у реальному та фінансовому секторах економіки [4]. Капітал, що

використовується в реальному секторі економіки – це та частина капіталу, яка використовується в промисловості, на транспорті, в сільському господарстві тощо.

Капітал, який використовується у фінансовому секторі – це капітал, який функціонує в різноманітних фінансових інститутах.

Залежно від мети використання виділяють такі види капіталу, як інноваційний, інвестиційний та спекулятивний [2; 4].

Інноваційний капітал характеризує засоби підприємства, інвестовані у його виробничу діяльність з метою впровадження інновацій різної форми.

Інвестиційний капітал – це та його частина, що використовується в процесі інвестування у грошові інструменти а також у боргові фондові інструменти.

Спекулятивний капітал характеризує ту його частину, яка використовується для здійснення спекулятивних фінансових операцій.

За характером використання виділяють капітал, що споживається (непрацюючий) та капітал, що накопичується (реінвестований або працюючий).

За часовим періодом використання сукупний капітал підприємства поділяється на два види: довгостроковий – капітал, який використовується у довго- та короткостроковий капітал, який використовується в короткостроковому періоді.

Отже, капітал підприємства класифікують за різними ознаками, але найбільш важливим є поділ капіталу за джерелами формування.

Таким чином, капітал підприємства – це сукупність усіх ресурсів, які є в наявності підприємства, використання яких дозволяє отримувати прибуток та досягати цілей підприємства. Капітал підприємства класифікують за різними ознаками, при цьому досить важливим є поділ капіталу за джерела фінансування на власний та залучений.

1.2 Особливості та необхідність управління капіталом підприємств текстильної галузі

Зважаючи на те, що капітал відіграє важливу роль в економічному розвитку підприємства, це ідентифікує його як головний об'єкт фінансового управління підприємством. В свою чергу забезпечення ефективного використання капіталу є найбільш відповідальним завданням фінансового менеджменту.

Під управлінням капіталом розуміють систему принципів і методів розробки і реалізації управлінських рішень, пов'язаних з оптимальним його формуванням з різноманітних джерел, а також забезпеченням ефективного його використання у різних видах господарської діяльності підприємства [17].

Управління капіталом визначають також як вплив суб'єкта управління (підприємства) на об'єкт управління (капітал) з метою найбільш ефективного його використання у процесі реалізації господарської діяльності підприємства [18].

Управління капіталом реалізовується через систему принципів, методів розробки управлінських рішень, які пов'язані з оптимальним формуванням капіталу та забезпеченням ефективного використання (рис. 1.4).

Головною метою управління капіталом є максимізація ринкової вартості підприємства, за рахунок чого забезпечується максимізація добробуту власників підприємства в поточному і перспективному періодах [20].

Управління капіталом підприємства направлене на вирішення таких основних завдань [21]:

- 1) формування достатнього обсягу капіталу для отримання необхідних темпів економічного розвитку підприємства;
- 2) оптимізація розподілу наявного капіталу за видами діяльності та

напрямами використання;

3) досягнення максимальної доходності капіталу за запланованого рівня фінансового ризику;

4) забезпечення мінімізації фінансового ризику, пов'язаного з використанням капіталу, при запланованому рівні його доходності;

5) оптимізація обороту капіталу;

6) забезпечення достатнього рівня фінансового контролю над підприємством з боку його засновників;

7) забезпечення достатньої фінансової гнучкості підприємства;

8) забезпечення фінансової рівноваги підприємства;

9) забезпечення своєчасного реінвестування капіталу.

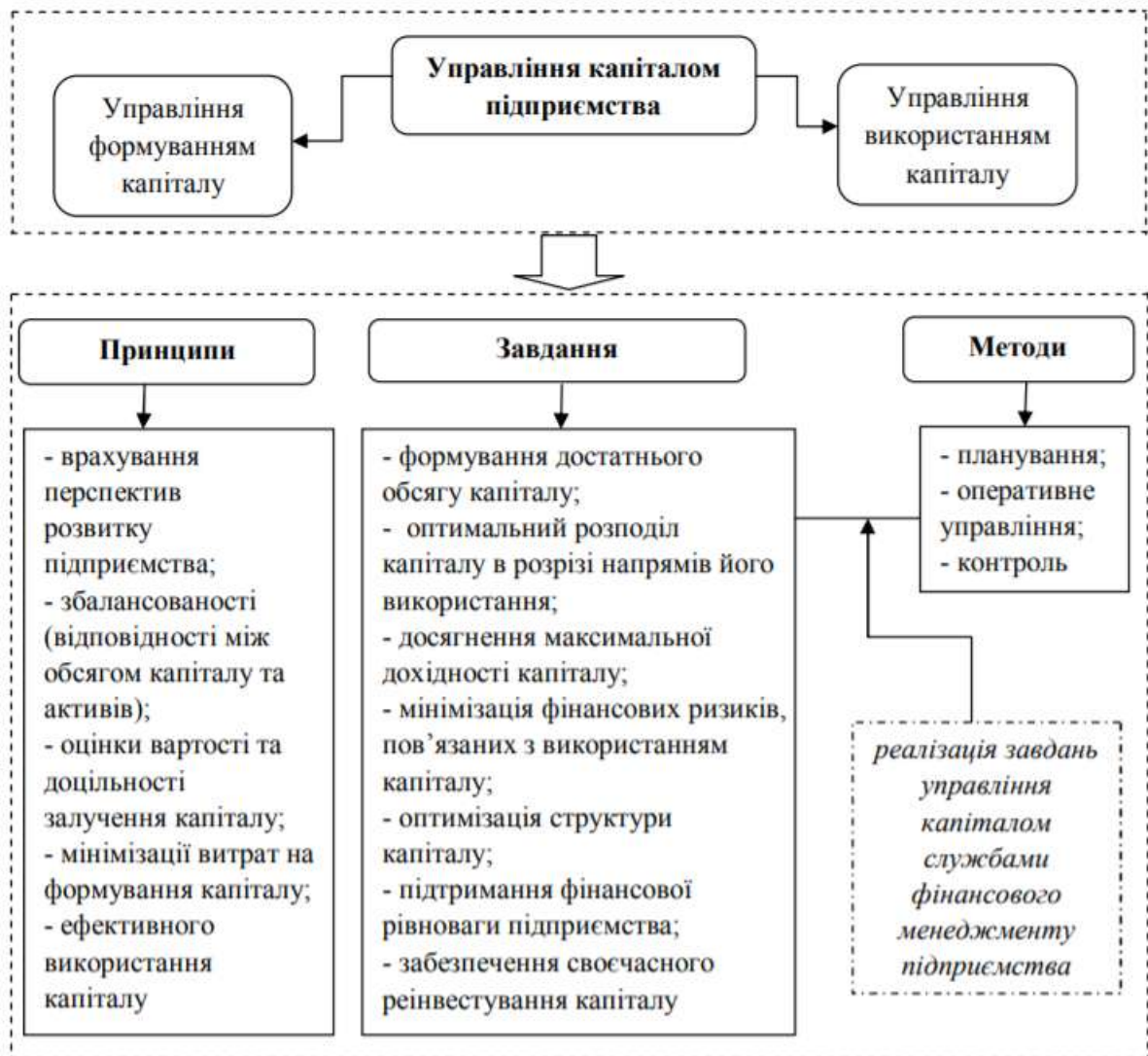

Рисунок 1.4 – Складові процесу управління капіталом підприємства [19]

Досить важливим завданням є оптимізація структури капіталу, яка полягає у формуванні оптимального співвідношення між власним та залученим капіталом. Більшість вчених дотримується думки, що у структурі капіталу більшу частку має складати власний капітал, що вважається запорукою фінансової стійкості підприємства та його фінансової незалежності. Оптимальне співвідношення власного та позикового капіталу є індивідуальним для кожного суб'єкта господарювання у певний проміжок часу, оскільки капітал будь-якого підприємства є унікальним. Визначення оптимальної структури капіталу вимагає застосування як кількісних, так і якісних оцінок структури фінансових джерел. Оцінка показників ефективності управління капіталом має супроводжуватися експертним аналізом різноманітних факторів політики фінансування.

У сучасних умовах структура капіталу – це фактор, який впливає на фінансовий стан підприємства – його довгострокову платоспроможність, величину доходу, рентабельність діяльності. Капітал підприємства може бути представлений двома складовими: власними і залученими засобами.

Власний капітал є основою для початку господарської діяльності підприємства і його розвитку на розширеній основі.

Основними складовими власного капіталу є зареєстрований капітал, додатковий капітал, резервний капітал, нерозподілений прибуток (непокритий збиток), неоплачений та вилучений капітал (рис. 1.5).

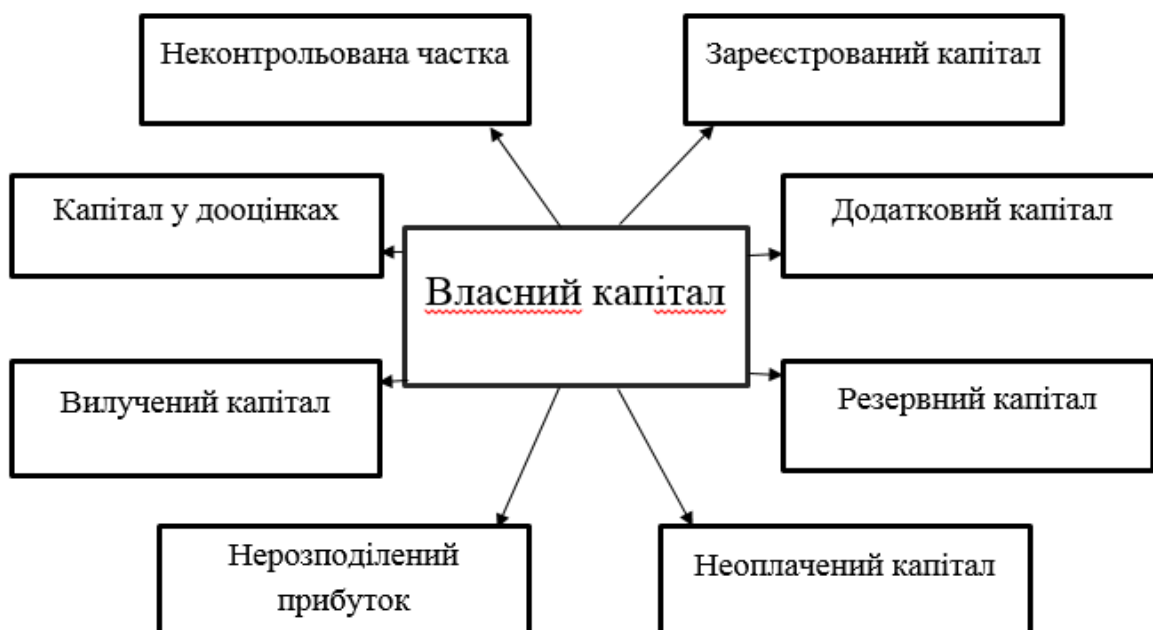

Рисунок 1.5 – Складові власного капіталу підприємства

Зареєстрований капітал – це офіційно визначена та відповідно до чинного законодавства зареєстрована частина внесків власників до суми капіталу підприємства.

Капітал у дооцінках характеризує інформацію про дооцінку об'єктів основних засобів і нематеріальних активів, уцінки таких об'єктів в межах сум раніше проведених дооцінок.

Додатковий капітал характеризує динаміку вартості реалізації емітованих акцій.

Резервний капітал – це частина власного капіталу підприємства, який сформовано на випадок непередбачених ситуацій.

Нерозподілений прибуток характеризує частину прибутку підприємства, що був отриманий у попередньому періоді та не використаний на споживання власниками (акціонерами, пайовиками) й персоналом. Ця частина прибутку призначена для реінвестування на розвиток виробництва.

Неоплачений капітал характеризує заборгованість власників за внесками до Зареєстрованого капіталу.

Вилучений капітал характеризує величину капіталу, викупленого товариством у його учасників.

Залучений капітал – це сума грошових активів, наданих їх власником у користування іншій юридичній чи фізичній особі. Залучений капітал підприємства може формуватися за рахунок зовнішніх та внутрішніх джерел. У балансі залучений капітал підприємства відображається у складі зобов'язань за умови, що оцінка цих зобов'язань може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигід у майбутньому внаслідок їх погашення. Найважливіші параметри позичкового капіталу підприємства наведені в таблиці 1.2.

У балансі залучений капітал підприємства відображається у складі зобов'язань за умови, що оцінка цих зобов'язань може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигід у майбутньому внаслідок їх погашення.

Таблиця 1.2 – Характеристика залученого капіталу підприємства

Параметри	Класифікація
Строковість	- короткостроковий позичковий капітал (до 12 місяців) - довгостроковий позичковий капітал (понад рік)
Капіталодавець	- банки та інші фінансово-кредитні інститути; - постачальники та клієнти; - власники; - персонал; - держава
Умови одержання	- згідно з кредитним чи іншим договором - за відсутності договору
Цілі використання	- здійснення інвестицій - поповнення оборотних активів
Форми залучення	- грошові кошти: у національній та іноземній валюті; - валютний фіксинг - товарна форма

Забезпечення	<ul style="list-style-type: none"> - забезпечені заставою (майном, майновими правами, цінними паперами) - гарантовані (банками, фінансами чи майном третьої особи) - з іншим забезпеченням (поручительство) - незабезпечені
Плата за користування капіталом	<ul style="list-style-type: none"> - виплата процентів: фіксована або плаваюча процентна ставка; - без процентів
Порядок погашення	<ul style="list-style-type: none"> - одноразовий платіж; - багаторазові платежі; - з регресією платежів; - у заздалегідь визначений термін чи без такого

Залежно від строковості залучення фінансових ресурсів їх поділяють на довгострокові (можливий строк використання більше одного року) і короткострокові (строк використання до одного року) (рис. 1.6).

Рисунок 1.6 – Складові залученого капіталу підприємства

Для успішної реалізації стратегії управління капіталом підприємству необхідно забезпечити відповідний механізм управління ним, чітко визначити цілі та здійснювати контроль за їх досягненням, що допоможе оптимізувати структуру капіталу та забезпечить зростання капіталовіддачі.

Управління капіталом суттєво відрізняється в різних організаційно-правових формах підприємств. Ці особливості пов'язані з особливостями формування ресурсів, мірою відповідальності по наслідкам фінансово-господарської діяльності, порядком розподілу прибутку і організації взаємовідносин із бюджетом.

1.3 Методичні підходи до оцінювання стану управління капіталом

Формування ефективної системи управління капіталом дозволяє успішно реалізувати головну мету функціонування підприємства – забезпечити підвищення добробуту власників на підставі зростання його ринкової вартості.

Оцінювання капіталу підприємства полягає у здійсненні вимірювальних процедур, результати яких відображають кількісну, якісну або кількісно-якісну характеристику об'єкту оцінювання. Результатом економічного оцінювання є економічна оцінка – кількісна міра впливу економічних процесів, господарських дій тощо на результативність функціонування підприємства.

В сучасних умовах існує ряд основних методик для аналізу ефективності використання власного капіталу на підприємстві (рис. 1.7).

Аналіз стану управління капіталом підприємства, як правило, в першу чергу здійснюють аналіз складу, структури та динаміки зміни капіталу в цілому та в розрізі власного і залученого засобами горизонтального та вертикального фінансового аналізу. Це дозволяє виявити основні тенденції та зміни власного капіталу та основних його складових.

Вертикальний аналіз відображає структуру джерел засобів підприємства. Як правило, показники структури розраховуються у відсотках до валюти балансу. Відносні показники в повній мірі зменшують негативний вплив

інфляційних процесів, які суттєво утрудняють співставлення абсолютних показників а динаміці [15].

Рисунок 1.7 – Основні методики аналізу стану управління капіталом

Горизонтальний аналіз полягає в побудові однієї або декількох, в яких абсолютні показники доповнюються відносними темпами росту (зменшення).

На практиці досить часто поєднують горизонтальний і вертикальний аналіз, тобто будують аналітичні таблиці, які характеризують як структуру, так і динаміку її показників.

На цій стадії аналізу формується інформація про діяльність підприємства, виявляються зміни в складі його майна і джерелах, встановлюються взаємозв'язки різних показників.

Важливу роль в управлінні капіталом підприємства відіграє аналіз формування власних фінансових ресурсів, які є підґрунтям майбутнього розвитку компанії. Власні фінансові ресурси розподіляють за джерелами їх утворення на [7]:

- внутрішні джерела: нерозподілений прибуток, амортизаційні відрахування від основних засобів і нематеріальних активів; грошові кошти, одержані від продажу майна підприємства; інші внутрішні джерела формування власних фінансових ресурсів;

- зовнішні джерела: залучення додаткового пайового або акціонерного капіталу; операції з валютою та дорогоцінними металами; проценти і дивіденди за цінними паперами інших емітентів; одержання підприємством безоплатної фінансової допомоги або матеріальних та нематеріальних активів; страхові відшкодування.

Для дослідження ефективності використання та управління фінансовим капіталом на підприємстві найкраще використовувати аналіз коефіцієнтів ефективності використання капіталу та порівняльний аналіз. За допомогою аналізу коефіцієнтів можна точніше оцінити, наскільки підприємство використовує капітал. Якщо при цьому використати ще й порівняльний аналіз та зіставити розраховані показники поточного року з попереднім, то вдасться проаналізувати, наскільки ефективніше підприємство в певному році використало власний капітал, ніж у попередньому.

В процесі аналізу стану управління капіталом важливо оцінити рівень досліджують фінансову стійкість підприємства. Фінансова незалежність підприємства – це фінансовий стан, при якому підприємство здатне забезпечити свій розвиток та відповісти на вимоги зовнішнього середовища [22]. За умов фінансової незалежності підприємство має безперервний процес фінансово-господарської діяльності, вільно маневрує грошовими коштами, оновлює та розширює виробництво.

Коефіцієнт автономії (незалежності), або коефіцієнт концентрації власного капіталу розраховується за формулою [15]:

$$K_{\text{авт}} = \frac{BK}{K}, \quad (1.1)$$

де BK – величина власного капіталу підприємства;

K – величина усього капіталу, вкладеного в діяльність підприємства.

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу характеризує частку залученого капіталу в його загальному обсязі та розраховується за формулою [15]:

$$K_{\text{конц}_{3K}} = \frac{3K}{K}, \quad (1.2)$$

де $3K$ – величина залученого капіталу підприємства;

Чим нижчий показник концентрації залученого капіталу, тим менша заборгованість підприємства, тим стійкіше його положення.

Співвідношення залучених і власних коштів характеризує здатність підприємства погашати залучені джерела фінансування і визначається за допомогою коефіцієнта фінансового ризику [15]:

$$K_{\text{фр}} = \frac{3K}{BK}. \quad (1.3)$$

Збільшення цього показника в часі свідчить про певне зменшення фінансової стійкості і навпаки.

Здатність підприємства маневрувати власними коштами характеризується коефіцієнтом маневрування власного капіталу, який визначається за формулою [15]:

$$K_{\text{манВК}} = \frac{\text{ВК} - \text{НА}}{\text{ВК}}, \quad (1.4)$$

де НА – необоротні активи.

З фінансової точки зору позитивним вважається високе значення цього показника. Показник характеризує частину власного капіталу, яка знаходиться в обігу, тобто в тій формі, яка дає змогу вільно маневрувати цими засобами.

Коефіцієнт покриття активів власним оборотним капіталом - стабільність структури оборотних коштів – розраховується як відношення суми власних оборотних коштів до всієї сукупності оборотних коштів [15]:

$$K_{\text{п}^{\text{А}}_{\text{ВОК}}} = \frac{\text{ВОК}}{\text{ОА}}, \quad (1.5)$$

де ОА – оборотні активи підприємства.

Коефіцієнт використовується для оцінювання власних оборотних коштів. Зростання цього показника є позитивною тенденцією.

В процесі аналізу стану управління капіталом важливо оцінити ефективність його використання за допомогою показників рентабельності та ділової активності.

Коефіцієнти рентабельності капіталу характеризують його здатність генерувати необхідний прибуток у процесі господарського використання та визначають загальну ефективність формування капіталу підприємства.

Рентабельність капіталу характеризує ефективність використання капіталу та визначається за формулою [15]:

$$P_K = \frac{\text{ЧП}}{K} \times 100\%, \quad (1.6)$$

де ЧП – чистий прибуток;

K – сума капіталу підприємства.

Рентабельність власного капіталу характеризує величину прибутку на кожну гривню власного капіталу [15]:

$$P_{\text{BK}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{BK}} \times 100\%. \quad (1.7)$$

Рентабельність залученого капіталу показує величину прибутку на кожну гривню залученого капіталу та розраховується за формулою [15]:

$$P_{\text{зк}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ЗК}} \times 100\%. \quad (1.8)$$

Коефіцієнт оборотності капіталу характеризує ефективність використання підприємством усіх ресурсів, що знаходяться в його розпорядженні [16]:

$$\text{Коб}_K = \frac{\text{ЧД}}{K}, \quad (1.9)$$

де ЧД – чистий дохід (виручка) від реалізації продукції.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу характеризує ефективність використання власного капіталу підприємства [15]:

$$\text{Коб}_{\text{BK}} = \frac{\text{ЧД}}{\text{BK}}. \quad (1.10)$$

Коефіцієнт оборотності залученого капіталу показує ефективність використання залученого капіталу підприємства [15]:

$$\text{Коб}_{\text{зк}} = \frac{\text{ЧД}}{\text{ЗК}} \cdot \quad (1.11)$$

Аналіз руху власного капіталу здійснюється балансовим методом на основі моделі [15]:

$$\text{Зп} + \text{Н} = \text{В} + \text{Зк} \quad (1.12)$$

де Зп , Зк – залишки власного капіталу, відповідно на початок і кінець аналітичного періоду; Н – надходження капіталу протягом аналітичного періоду;

В – вилучення та інше використання власного капіталу протягом аналітичного періоду.

Рух залученого капіталу досліджується за допомогою балансового методу на основі моделі [15]:

$$\text{Зп} + \text{Н} = \text{П} + \text{Зк}, \quad (1.13)$$

де Зп , Зк – залишки позикового капіталу в цілому або за видами, відповідно, на початок і кінець аналітичного періоду; Н – надходження позикових коштів протягом аналітичного періоду; П – повернення позикових коштів позичальнику протягом аналітичного періоду.

Досить важливим завданням є оптимізація структури капіталу суб'єкта господарювання. В літературі виділяють три основні методичні підходи до оптимізації структури капіталу (табл. 1.3).

Методика оптимізації структури капіталу передбачає [23]:

- здійснення загального аналізу капіталу підприємства;

- оцінювання факторів впливу на структуру капіталу;
- формування заходів із оптимізації структури капіталу, спрямованих на підвищення рівня фінансової рентабельності;
- оптимізація структури капіталу, яка орієнтована на мінімізацію фінансових ризиків;
- формування показників цільової структури капіталу.

Таблиця 1.3 – Основні методичні підходи до оптимізації структури капіталу (систематизовано за даними [12, 15])

Критерій оптимізації структури капіталу	Характеристика
Максимізація рівня фінансової рентабельності	Визначення рівня фінансового левериджу за різних умов залучення коштів в діяльність підприємства
Мінімізація вартості	Визначення різних варіантів середньозваженої вартості капіталу виходячи з вартості власного та залучення зовнішніх коштів на різних умовах
Мінімізація рівня фінансових ризиків	Диференційований вибір джерел фінансування різноманітних складових активів підприємства використовуючи за критерій рівень фінансової стійкості

Процес оптимізації структури капіталу здійснюється у такій послідовності [23-24]:

1. Аналіз складу капіталу в динаміці за низку періодів (кварталів, років) та тенденцій зміни його структури, а також впливу, який вони здійснюють на фінансову стійкість та ефективність використання капіталу. У процесі аналізу розглядаються такі показники, як коефіцієнти фінансової незалежності, заборгованості, співвідношення між довгостроковими та короткостроковими зобов'язаннями, коефіцієнт фінансового важеля.

2. Оцінка основних факторів, що визначають структуру капіталу:

- галузеві особливості операційної діяльності (характер цих особливостей визначає структуру активів підприємства, їх ліквідність);
- стадія життєвого циклу підприємства;
- кон'юнктура фінансового ринку;
- рівень рентабельності операційної діяльності;

- податковий тиск на компанію;
- ступінь концентрації акціонерного капіталу.

3. Оптимізація структури капіталу за критерієм максимізації рівня фінансової рентабельності.

Таким чином, аналіз стану управління капіталом включає в себе загальний аналіз капіталу, аналіз фінансової стійкості підприємства, аналіз руху капіталу, аналіз ефективності його використання, оптимізацію структури капіталу.

Висновок до розділу 1

В даному розділі досліджено теоретико-методичні основи управління власним капіталом підприємств легкої промисловості.

Розгляд економічної сутності капіталу показав, що капіталом підприємства є сукупність усіх ресурсів, які є в наявності підприємства, використання яких дозволяє отримувати прибуток та досягати цілей підприємства. Визначено, що капітал підприємства класифікують за різними ознаками, при цьому досить важливим є поділ капіталу за джерелами фінансування на власний та залучений.

Досліджено складові процесу управління капіталом підприємства. Встановлено, що управління капіталом суттєво відрізняється в різних організаційно-правових формах підприємств, які пов'язані з особливостями формування ресурсів, мірою відповідальності по наслідкам фінансово-господарської діяльності, порядком розподілу прибутку.

Проаналізовано існуючі підходи до аналізу стану управління капіталом. Виявлено, що аналіз стану управління капіталом включає в себе загальний аналіз капіталу, аналіз фінансової стійкості підприємства, аналіз руху капіталу, аналіз ефективності його використання, оптимізацію структури капіталу.

Матеріали даного розділу опубліковано в праці [25], зазначеній в переліку використаної літератури.

2 АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПРАТ «ВОЛОДАРКА»

2.1 Загальна характеристика підприємства

Приватне акціонерне товариство «Володарка» знаходиться за адресою: 21000, м. Вінниця, вул. Коцюбинського, 39. Історія підприємства розпочинається з 1923 року, коли профспілка швейників вирішили організувати в Вінниці майстерню для безробітних кравців. В 1928 році швейній фабриці надано ім'я Володарського. Частка фабрики до 1933 р. складала 10% всієї валової продукції швейних підприємств України. До 90-х років ХХ ст. підприємство працює в комплексі з п'ятьма фабриками Вінницької області.

Після розпаду Радянського Союзу на заміну старим ринкам збуту з'явилися нові - Західно-Європейський регіон, зокрема Німеччина. Фабрика розпочала шити швейні вироби для відомих європейських брендів чоловічого одягу.

З квітня 1994 року швейна фабрика ім. Володарського змінює організаційну форму і починає свою роботу як ПрАТ «Володарка», а до березня 1996 року, шляхом приватизації, фабрика переходить у власність колективу.

Співпраця з інофірмами диктує вищі стандарти якості продукції, для досягнення чого проводиться технічне переозброєння. Підприємство самостійно купує сучасне високопродуктивне устаткування і своїми силами проводить переоснащення виробничо-технічної бази.

ПрАТ «Володарка» – це підприємство, що активно розвивається, незмінною спеціалізацією якого є виробництво класичного чоловічого одягу [26].

Органами управління та контролю товариством є :

- Загальні збори акціонерів;
- Правління;
- Ревізійна комісія.

ПрАТ «Володарка» має наступну організаційну структуру:

- головний інженер;
- експериментальний цех;
- підготовчо-розкрійне виробництво;
- цех виробництва піджака;
- цех №5 – пальто;
- цех №3 – куртки;
- лінія «Пілот» - брюки;
- склад сировини;
- склад готових виробів;
- відділ головного механіка;
- механічна майстерня;
- відділ зовнішньоекономічних зв'язків;
- відділ маркетингу та продаж;
- центральна бухгалтерія;
- відділ кадрів.

Статутний капітал Товариства становить 4 006 тис. грн.

Відповідно до Статуту ПрАТ «Володарка» має право займатись:

— виробництвом швейних виробів на замовлення юридичних осіб та за власними планами,

— оптовою та роздрібною торгівлею з різними підприємствами, організаціями,

— відкриттям власних магазинів тощо.

Цілями діяльності підприємства ПрАТ «Володарка» є :

- задоволення попиту споживачів, бізнесу, держави в товарах і послугах;

- проведення торгово-закупівельних операцій по всіх видах товарів народного споживання;

- вивчення попиту на виготовлену продукцію, ціноутворення, просування та реалізація товарів;

- ефективне використання капітальних вкладень на розвиток, технічне

переозброєння, реконструкцію, розширення виробництва, соціальний розвиток товариства;

- послідовний розвиток економічних зв'язків з підприємствами держави.

ПрАТ «Володарка» відноситься до галузі товарів народного споживання. Підприємство виготовляє переважно чоловічий діловий одяг, тому споживачами продукції в основному є чоловіки, які потребують на класичне модельне вбрання.

До 1993 року товариство виготовляло продукцію, призначену для реалізації виключно на внутрішньому ринку (спочатку в межах колишнього СРСР, потім на українському ринку). Реалізація продукції на той час здійснювалась шляхом прямих договірних відносин з багатьма регіонами колишнього Союзу. На внутрішньому ринку одночасно відбувалось придбання 100% необхідної для виготовлення продукції сировини.

ПрАТ «Володарка» виготовляє переважно чоловічий діловий одяг, тому споживачами продукції в основному є чоловіки, які потребують на класичне модельне вбрання. Обсяги виробництва продукції підприємства наведено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Обсяги виробництва продукції ПрАТ «Володарка» за 2018-2019рр. (складено за даними [27])

Показник	2018р.	2019р.	Темп приросту, %
Костюм чоловічий, тис. шт.	39,5	45,3	14,68
Піджак чоловічий, тис. шт.	78,6	76,9	-2,16
Брюки чоловічі, тис. шт	127,2	140	10,06
Пальта чоловічі, тис. шт	74,4	84,1	13,04
Жилети, тис. шт.	1,2	1,4	16,67
Куртки чоловічі, тис. шт	20,2	12	-40,59
Разом	341,1	359,7	5,45

Як видно з таблиці 2.1, обсяги виробництва ПрАТ «Володарка» протягом 2018-2019рр. зросли на 5,45% за рахунок зростання обсягів виробництва брюк

чоловічих, чоловічих костюмів, пальт та жилетів.

Робота ПрАТ «Володарка» не залежить від сезонних змін. Основні ринки збуту та клієнти: це країни зарубіжжя [27]. ПрАТ працює на умовах давальницької сировини з Німеччиною, Польщею, Румунією (рис. 2.1).

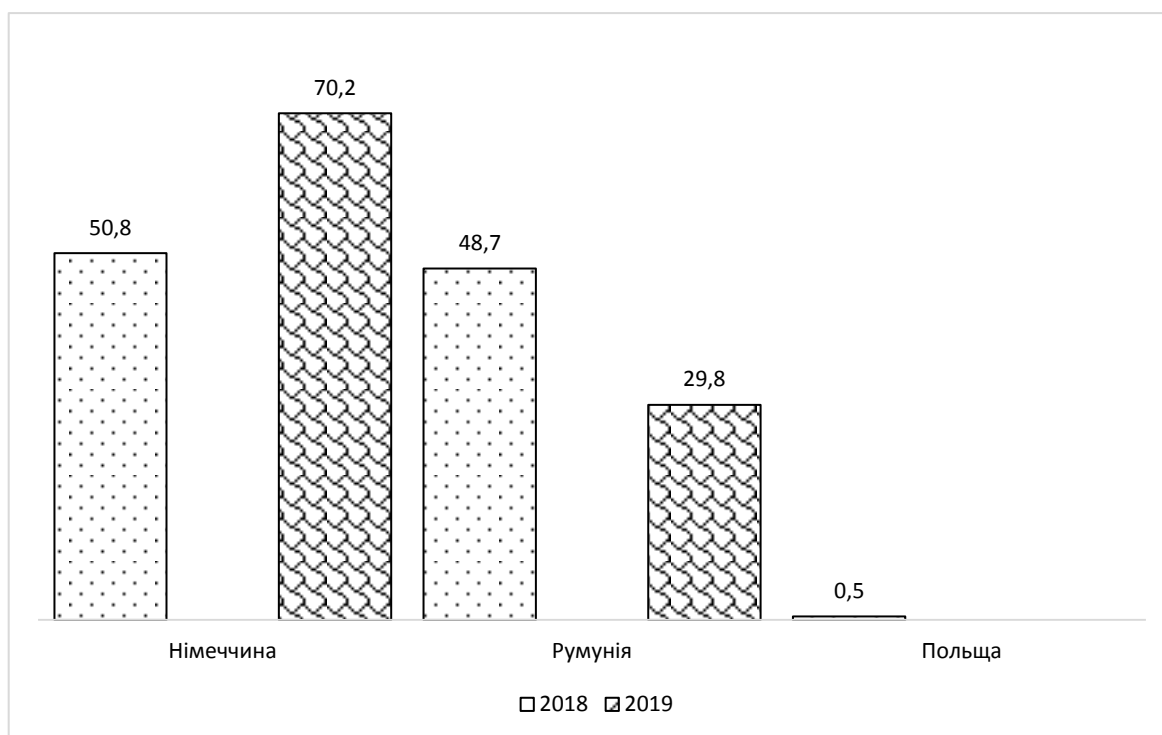

Рисунок 2.1 – Частки країн, з якими співпрацювало ПрАТ «Володарка» в 2018-2019 рр., відсотків

Тому джерелами сировини є давальницька сировина з цих країн.

Від сезонних змін діяльність товариства не залежить. Основним конкурентом в галузі є Київська фабрика «Воронін».

ПрАТ «Володарка» має власні фірмові магазини як у м. Вінниці, так і в інших містах України. Серед країн, з якими співпрацює підприємство на зовнішньому ринку можна виділити Німеччину, Польщу, Чехію, Словаччину тощо.

Постійними споживачами продукції на внутрішньому ринку були і залишаються магазини роздрібної торгівлі одягом. Підприємство має давні і добре налагоджені стосунки з великими магазинами у Вінницькій,

Тернопільській, Львівській, Луганській, Черкаській, Хмельницькій та інших областях України.

Вітчизняними конкурентами ПрАТ «Володарка» є Київська швейна фабрика, Чернігівська швейна фабрика, Херсонська швейна фабрика, Кам'янець-Подільська швейна фабрика.

2.2 Аналіз фінансового стану ПрАТ «Володарка» за 2018-2019 рр.

Проведемо аналіз показників, які характеризують фінансовий стан ПрАТ «Володарка» з метою визначення ефективності його функціонування. Показники, які характеризують фінансовий стан підприємства, поділяють на абсолютні та відносні.

В першу чергу проведемо аналіз абсолютних показників, які характеризують склад майна та фінансові результати ПрАТ «Володарка».

Таблиця 2.2 – Абсолютні показники, які характеризують фінансову діяльність ПрАТ «Володарка» (тис. грн)

Показник	2018 р.	2019 р.	Абсолютна	Темп приросту, %
Загальна вартість майна	45814,55	45039,30	-775,25	-1,69
Оборотні активи	25550,40	23853,55	-1696,85	-6,64
Необоротні активи	20264,15	21185,75	921,60	4,55
Чистий дохід	155972,40	169724,70	13752,30	8,82
Собівартість реалізованої продукції	118009,80	133657,70	15647,90	13,26
Валовий прибуток	37962,60	36067,00	-1895,60	-4,99
Фінансовий результат від операційної діяльності	6593,90	2347,60	-4246,30	-64,40
Фінансовий результат до оподаткування	6227,50	2179,80	-4047,70	-65,00

Чистий прибуток	5014,90	1702,20	-3312,70	-66,06
-----------------	---------	---------	----------	--------

З таблиці 2.2 видно, що на ПрАТ «Володарка» спостерігається зменшення середньорічної вартості майна, яка в 2019 р. склала 45039,3 тис. грн., що на 1,69% менше порівняно з 2018 р. Зменшення майна підприємства є негативним явищем, зважаючи на те, що воно спостерігається на фоні зниження чистого прибутку за зростання чистого доходу. Це є свідченням неефективної діяльності ПрАТ «Володарка». Зменшення загальної вартості майна відобразилось на його складі: на ПрАТ «Володарка» в 2019 р. порівняно із 2018 р. відбулось скорочення оборотних активів за зростання необоротних. Середня вартість необоротних активів підприємства в 2019 р. склала 21185,75 тис. грн, що на 4,55% більше порівняно із 2018 р. Дане зростання спричинене зростанням вартості основних засобів, що є свідченням оновлення основних засобів підприємства та є позитивною тенденцією.

Середньорічна вартість оборотних активів ПрАТ «Володарка» скоротились в 2019 р. порівняно із 2018 р. на 6,64% та становила 23853,55 тис. грн. Скорочення вартості оборотних активів ПрАТ «Володарка» спричинене зменшенням обсягів дебіторської заборгованості.

З рисунка 2.2 видно, що на ПрАТ «Володарка» відбулось погіршення фінансових результатів.

В 2019 р. незважаючи на зростання чистого доходу відбулось скорочення валового прибутку ПрАТ «Володарка» на 4,99% порівняно із 2018р. В цілому в 2019р. валовий прибуток склав 36067 тис. грн. В цілому чистий дохід ПрАТ «Володарка» в 2019р. склав 169724,7 тис. грн., що на 8,82% більше порівняно із 2018р.

Досить негативним є те, що собівартість реалізованої продукції зростала значно вищими темпами порівняно із чистим доходом: собівартість в 2019р. склала 133657,7 тис. грн., що на 13,26% більше порівняно із 2018р.

В результаті зниження ефективності управління доходами та витратами ПрАТ «Володарка», перевищенням темпів зростання інших операційних витрат

над іншими операційними доходами та зниженням валового прибутку спостерігається зниження й прибутку від операційної діяльності.

Рисунок 2.2 – Динаміка фінансових результатів ПрАТ «Володарка»

В 2019р. прибуток від операційної діяльності склав 2347,6 тис. грн., що на 64,4% менше порівняно із операційним прибутком, який ПрАТ «Володарка» отримало в 2018р.

Усе вищезазначене спричинило зменшення чистого прибутку в 2019р. на 66,06% порівняно із 2018р.

Проведемо факторний аналіз чистого прибутку з метою виявлення чинників, що спричинили скорочення чистого прибутку ПрАТ «Володарка», використовуючи факторну модель [15]:

$$\text{ЧП} = \text{ВК} \times \text{Коб}_{\text{ОА}} \times \text{М}_{\text{к}} \times \text{P}_{\text{чиста}}, \quad (2.1)$$

де ВК – середньорічні залишки власного капіталу,

$K_{обА}$ – оборотність активів, за якою оцінюється рівень ефективності використання активів підприємства, розрахована як відношення чистого доходу до загальної вартості активів;

M_k – мультиплікатор власного капіталу, який характеризує здатність власного капіталу створювати активи і являє собою відношення залишків активів (А) до середньорічних залишків власного капіталу (ВК) підприємства [15]:

$$M_k = \frac{A}{BK}. \quad (2.2)$$

$R_{чиста}$ – чиста рентабельність фінансово-господарської діяльності підприємства, виражена десятковим дробом, розрахована як відношення чистого прибутку до чистого доходу.

Перераховані фактори можуть спричинити різний вплив на суму валового прибутку підприємства, як позитивний так і негативний.

Таблиця 2.3 – Факторний аналіз чистого прибутку ПрАТ «Володарка»

Показник	2018 рік	2019 рік	Зміна значень	Вплив на зміну чистого прибутку
Чистий прибуток, тис. грн.	5014,90	1702,20	-3312,70	-3312,70
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	155972,40	169724,70	13752,30	
Середньорічні залишки активів, тис. грн.	45814,55	45039,30	-775,25	
Середньорічні залишки власного капіталу, тис. грн.	34454,40	33150,05	-1304,35	-189,85
Оборотність активів, оборотів	3,404	3,768	0,364	515,81
Мультиплікатор капіталу	1,330	1,359	0,029	116,21
Чиста рентабельність	0,032	0,010	-0,022	-3754,87

З таблиці 2.3 видно, що зменшення чистого прибутку спричинене

скороченням чистої рентабельності та зменшенням власного капіталу. Отже, ПрАТ «Володарка» варто вжити заходів щодо збільшення чистого прибутку, забезпечення зниження темпів зростання витрат порівняно із темпами зростання доходів, підвищувати власний капітал.

Проведемо аналіз рівня ліквідності ПрАТ «Володарка». Розрахуємо коефіцієнт покриття, який визначається співвідношенням усіх поточних активів до поточних зобов'язань та характеризує достатність оборотних активів підприємства для погашення своїх боргів [15]:

$$K_{\text{п}} = \frac{\text{ОА}}{\text{ПЗ}}, \quad (2.3)$$

де ОА – оборотні активи; ПЗ – поточні зобов'язання.

$$2018\text{р.}: K_{\text{п}} = \frac{25550,4}{1908,3} = 2,7;$$

$$2019\text{р.}: K_{\text{п}} = \frac{23853,55}{1411,95} = 2,28.$$

Розрахуємо коефіцієнт швидкої ліквідності за формулою [15]:

$$K_{\text{лшв}} = \frac{\text{ОА}-3}{\text{ПЗ}}, \quad (2.4)$$

де 3 – запаси.

$$2018\text{р.}: K_{\text{лшв}} = \frac{25550,4 - 1908,3}{1908,3} = 2,23;$$

$$2019\text{р.}: K_{\text{лшв}} = \frac{23853,55 - 6177,75}{1411,95} = 1,69.$$

Розрахуємо коефіцієнт абсолютної ліквідності, який характеризує здатність підприємства розраховуватись за терміновими зобов'язаннями за формулою [15]:

$$Кл_{абс} = \frac{ПФІ + Г}{ПЗ}, \quad (2.5)$$

де Г – грошові кошти та їх еквіваленти, ПЗ – поточні зобов'язання.

$$2018р.: Кл_{абс} = \frac{5319,9}{1908,3} = 0,56;$$

$$2019р.: Кл_{абс} = \frac{4366,95}{1411,95} = 0,42.$$

Таблиця 2.4 – Показники, які характеризують рівень ліквідності ПрАТ «Володарка»

Показник	2018р.	2019р.	Абсолютна зміна	Темп приросту, %
Коефіцієнт покриття	2,70	2,28	-0,43	-15,78
Коефіцієнт швидкої ліквідності	2,23	1,69	-0,54	-24,40
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,56	0,42	-0,15	-25,95

З таблиці 2.4 видно, що на ПрАТ «Володарка» спостерігається негативна динаміка зниження рівня ліквідності. Коефіцієнт покриття, який показує кількість грошових одиниць оборотних активів на кожну грошову одиницю поточних зобов'язань, в 2018р. склав 2,7. Критичне значення коефіцієнта покриття становить 1. При коефіцієнті покриття меншим за одиницю підприємство має неліквідний баланс. З таблиці 2.4 видно, що значення показника є вищим за критичне значення, разом з тим, він зменшився в 2019р. на 15,78% порівняно із 2018р. Коефіцієнт швидкої ліквідності ПрАТ «Володарка» в 2019 р. склав 1,69, що на 24,4% менше порівняно із 2018р.

Теоретично достатнє значення коефіцієнта абсолютної ліквідності складає згідно з визначеними нормами – понад 0,2. В 2018р. значення показника склало 0,56, а в 2019р. – зменшилось до 0,42. Таким чином, ПрАТ «Володарка» варто вжити заходів щодо підвищення рівня ліквідності.

Оцінимо імовірність банкрутства підприємства за моделлю О. Терещенка, яка має значні переваги над традиційними вітчизняними методиками [28]:

- зручність у застосуванні;
- враховано сучасну міжнародну практику за використання вітчизняних статистичних даних;
- вирішення проблеми критичних значень показників використанням модифікацій базової моделі до підприємств різних видів діяльності;
- врахування галузевої специфіки підприємства.

Модель Терещенка має вигляд [28]:

$$Z_{\text{ТЕР}} = 1,5 X_1 + 0,08X_2 + 10X_3 + 5X_4 + 0,3X_5 + 0,1X_6, \quad (2.6)$$

де X_1 - відношення грошових надходжень до зобов'язань; X_2 - відношення валюти балансу до зобов'язань; X_3 - відношення чистого прибутку до середньорічної суми активів; X_4 - відношення прибутку до виручки; X_5 - відношення виробничих запасів до виручки; X_6 - відношення виручки до активів.

Таблиця 2.5 – Розрахунок проміжних та кінцевого показника імовірності банкрутства ПрАТ «Володарка»

Показник	Методика розрахунку	2018р.	2019р.
Відношення грошових надходжень до зобов'язань	ф.2 р.2000	2,23	1,69
	ф.1 р.1695		
Відношення вартості майна до зобов'язань	ф.1 р.1900	3,03	2,79
	ф.1 р.1695		
Відношення чистого прибутку до середньорічної суми активів	ф.2 р.2350	0,46	0,39
	ф.1 р. 1900		
Відношення чистого прибутку до чистого доходу	ф.2 р.2350	9,91	12,85
	ф.2 2000		

Відношення виробничих запасів до виручки	ф.1 р.1100	1,39	1,11
	ф.2 р.2000		
Відношення виручки до активів	ф.2 р.2000	2,23	1,69
	ф.1 р.1900		
Показник Терещенка		362,05	394,99
Імовірність банкрутства		відстуня	відстуня

Таким чином, незважаючи на окремі негативні тенденції, на ПрАТ «Володарка» відсутня імовірність банкрутства. Отже, проведений аналіз фінансового стану ПрАТ «Володарка» показав, що на підприємстві відсутня імовірність банкрутства, підприємство є ліквідним, отримує прибуток. Разом з тим, спостерігається погіршення значень показників, які характеризують його фінансові результати, підприємству варто підвищувати рівень ліквідності.

2.3 Оцінка стану управління капіталом на підприємстві

Проведемо аналіз ефективності управління капіталом ПрАТ «Володарка». З цією метою в першу чергу проаналізуємо склад, структуру та динаміку зміни капіталу в цілому та в розрізі власного та залученого. Зважаючи на те, що капітал підприємства наводиться в Балансі підприємства, який складається станом на певну дату, аналіз капіталу будемо проводити станом на кінець 2018-2019рр. З таблиці 2.6 видно, що на підприємстві спостерігається позитивна динаміка зростання загальної величини капіталу ПрАТ «Володарка». Так, станом на кінець 2019 р. вартість капіталу ПрАТ «Володарка» склала 42765,7 тис. грн., що на 3,5% менше порівняно із початком 2018р. та на 9,61% менше – порівняно із кінцем 2019р. Впродовж 2018-2019рр. капітал підприємства складався з власного та довгострокового та короткострокового залученого капіталу. При цьому частка власного капіталу суттєво перевищувала частку залученого.

З таблиці 2.6 видно, що власний капітал мав динаміку зменшення як в абсолютному вираженні, так і в структурі капіталу. Частка власного капіталу ПрАТ «Володарка» на кінець 2019р. склала 72,9%, що на 3,34% менше порівняно із початком 2018р. та на 1,33% менше порівняно із початком 2019р.

Загальна величина власного капіталу на кінець 2019р. склала 31178 тис. грн.

Основну частку власного капіталу складає нерозподілений прибуток, величина якого на кінець 2019р. склала 27172,1 тис. грн., що на 8,76% менше порівняно із початком 2018р. та на 12,68% менше - порівняно із кінцем 2019р.

Таблиця 2.6 – Склад, структура та динаміка зміни капіталу ПрАТ «Володарка»

Показник	початок 2018 р.		початок 2019 р.		кінець 2019 р.		Зміна значень на кінець 2019 р. порівняно з початком 2018 р.			Зміна значень на кінець 2019 р. порівняно з початком 2019 р.		
	тис. грн	питома вага, %	тис. грн	питома вага, %	тис. грн	питома вага, %	Абсолютна	Темп приросту %	Пунктів структури	Абсолютна	Темп приросту %	Пунктів структури
Капітал	44316,2	100,00	47312,9	100,00	42765,7	100,00	-1550,5	-3,49872	0,00	-4547,2	-9,61	0,00
Власний капітал	33786,7	76,24	35122,1	74,23	31178	72,90	-2608,7	-7,72	-3,34	-3944,10	-11,23	-1,33
в тому числі												
Зареєстрований капітал	4005,9	9,04	4005,9	8,47	4005,9	9,37	0	0,00	0,33	0,00	0,00	0,90
Нерозподілений прибуток	29780,8	67,20	31116,2	65,77	27172,1	63,54	-2608,7	-8,76	-3,66	-3944,10	-12,68	-2,23
Довгострокові зобов'язання та забезпечення	2499,7	5,64	1316,9	2,78	1507	3,52	-992,7	-39,71	-2,12	190,10	14,44	0,74
Поточні зобов'язання	8029,8	18,12	10873,9	22,98	10080,7	23,57	2050,9	25,54	5,45	-793,20	-7,29	0,59
в тому числі												
Поточна заборгованість за товари, роботи та послуги	632,5	1,43	535,1	1,13	1436	3,36	803,5	127,04	1,93	900,90	168,36	2,23
Поточна заборгованість за розрахунками з бюджетом	1080	2,44	968,4	2,05	886,7	2,07	-193,3	-17,90	-0,36	-81,70	-8,44	0,03
Поточна заборгованість за розрахунками зі страхування	1000,4	2,26	1125	2,38	977	2,28	-23,4	-2,34	0,03	-148,00	-13,16	-0,09
Поточна заборгованість за розрахунками з оплати праці	4315,4	9,74	4180,9	8,84	3687	8,62	-628,4	-14,56	-1,12	-493,90	-11,81	-0,22
Інші поточні зобов'язання	1001,5	2,26	4064,5	8,59	3094	7,23	2092,5	208,94	4,97	-970,50	-23,88	-1,36

Зменшилась і питома вага даної складової власного капіталу в загальній структурі капіталу: на кінець 2019р. питома вага нерозподіленого прибутку склала 63,54% капіталу, що на 3,66% менше порівняно із початком 2018 р. та на 2,23% менше величини питомої ваги нерозподіленого прибутку у капіталі станом на початок 2019 р.

Власний капітал ПрАТ «Володарка» також складається із зареєстрованого капіталу, який протягом 2018-2019 рр. склав 4005,9 тис. грн. Разом з тим, питома вага зареєстрованого капіталу мала неоднорідну динаміку зміни і на кінець 2019 р. склала 9,37% усього капіталу підприємства, що на 0,33% більше порівняно з початком 2018 р. та на 0,9% більше порівняно з початком 2019 р.

Залучений капітал ПрАТ «Володарка» протягом 2018-2019 рр. складався із довгострокових та поточних зобов'язань. Довгострокові зобов'язання ПрАТ «Володарка» склали незначну частину капіталу підприємства. На кінець 2019р. довгострокові зобов'язання склали 1507 тис. грн, що на 39,71% менше порівняно із початком 2018 р. та на 14,44% більше порівняно із початком 2019р.

Питома вага довгострокових зобов'язань в структурі капіталу на кінець 2019р. склала 3,52% усього капіталу, що на 2,12% менше порівняно з початком 2018р. та на 0,74% більше порівняно із початком 2019р.

Поточні зобов'язання підприємства на кінець 2019р. склали 10080,7 тис. грн., що становить 23,57% загального капіталу. Величина поточних зобов'язань на кінець 2019р. зросла на 25,54% порівняно із початком 2018р., проте зменшилась на 7,29% - порівняно із початком 2019р. Питома вага даної складової капіталу станом на кінець 2019р. зросла на 5,45% порівняно із початком 2018р. та на 0,49% - порівняно із початком 2019р.

Найбільшу частку в складі поточних зобов'язань в 2018-2019рр. складала поточна заборгованість за розрахунками з оплати праці, частка якої на кінець 2019р. склала 8,62%, що на 1,12% менше порівняно з початком 2018р. та на 0,22% - порівняно із початком 2019р.

На кінець 2019р. спостерігається зростання в структурі капіталу З ПрАТ «Володарка» частки інших поточних зобов'язань, питома вага яких на кінець 2019р. становила 7,23%, що на 4,97% більше порівняно із початком 2018р. та на 1,3% менше порівняно з початком 2019р.

Таким чином, ПрАТ «Володарка» варто покращувати склад та структуру капіталу, який має негативну динаміку. Разом з тим, підприємству варто вжити заходів щодо збільшення частки залученого капіталу, зокрема в частині довгострокових зобов'язань, що дозволить підвищити ефективність використання власного капіталу.

Наступним етапом аналізу капіталу ПрАТ «Володарка» є розрахунок показників, які характеризують здатність підприємства самостійно фінансувати свою діяльність.

Розрахуємо коефіцієнт автономії за формулою (1.1):

$$2018р.: K_{авт} = \frac{34454,4}{45814,55} = 0,75;$$

$$2019р.: K_{авт} = \frac{33150,05}{45039,3} = 0,74.$$

Розрахуємо коефіцієнт концентрації залученого капіталу за формулою (1.2):

$$2018р.: K_{конц_{зк}} = \frac{11360,15}{45814,55} = 0,25;$$

$$2019р.: K_{конц_{зк}} = \frac{11889,25}{45039,3} = 0,26.$$

Розрахуємо коефіцієнт фінансового ризику за формулою (1.3):

$$2018\text{р.}: K_{\text{фр}} = \frac{11360,15}{34454,4} = 0,33;$$

$$2019\text{р.}: K_{\text{фр}} = \frac{11889,25}{33150,05} = 0,36.$$

Розрахуємо коефіцієнт маневрування власного капіталу за формулою (1.4):

$$2018\text{р.}: K_{\text{ман}_{\text{БК}}} = \frac{34454,4 - 20264,15}{34454,4} = 0,41;$$

$$2019\text{р.}: K_{\text{ман}_{\text{БК}}} = \frac{33150,05 - 21185,75}{33150,05} = 0,36.$$

Розрахуємо коефіцієнт покриття активів власним оборотним капіталом за формулою (1.5):

$$2018\text{р.}: K_{\text{П}_{\text{ВОК}}^{\text{А}}} = \frac{34454,4 - 20264,15}{25550,4} = 0,56;$$

$$2019\text{р.}: K_{\text{П}_{\text{ВОК}}^{\text{А}}} = \frac{33150,05 - 21185,75}{23853,55} = 0,5.$$

Зведемо розраховані показники до таблиці.

Таблиця 2.7 – Аналіз капіталу ПрАТ «Володарка» за показниками, які характеризують фінансову стійкість

Показник	2018р.	2019р.	Абсолютна зміна	Темп приросту,%
Коефіцієнт автономії	0,75	0,74	-0,02	-2,13
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,25	0,26	0,02	6,46
Коефіцієнт фінансового ризику	0,33	0,36	0,03	8,78
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,41	0,36	-0,05	-12,37
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними активами	0,56	0,50	-0,05	-9,69

З таблиці 2.7 видно, що ПрАТ «Володарка» є фінансово стійким підприємством і в достатній мірі забезпечене власним капіталом. Так, коефіцієнт автономії в 2019р. склав 0,74, тобто 74% усього капіталу є власними коштами при нормативному значенні показника 0,5. Незважаючи на те, що даний показник в динаміці зменшується, проте підприємство є фінансово стійким.

Відповідно коефіцієнт концентрації залученого капіталу, який в 2019р. склав 0,26 мав динаміку зростання: на 6,46% - порівняно із 2018р.

Значення коефіцієнта фінансового ризику в 2019р. 0,36 свідчить про те, що кожному одиницю власного капіталу підприємство залучало лише 0,36 залученого, тобто на ПрАТ «Володарка» відсутній ризик втрати фінансової стійкості.

В достатній мірі підприємство забезпечене і власним оборотним капіталом, тобто тією частиною власного капіталу, яка знаходиться в обігу.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу, який показує частку власного капіталу, що знаходиться в обігу, має динаміку зростання: в 2019р. 36% власного капіталу знаходилось в обороті, що менше на 12,37% порівняно із 2018р. Зважаючи на значну питому вагу власного оборотного капіталу, оборотні активи забезпечені ним в достатній мірі: в 2019р. частка власного оборотного капіталу в оборотних активах склала 0,5.

Таким чином, за показниками фінансової стійкості ПрАТ «Володарка» ефективно здійснює управління капіталом.

Проаналізуємо стану управління капіталом ПрАТ «Володарка» за показниками

Розрахуємо рентабельність капіталу ПрАТ «Володарка» за формулою (1.6):

$$2018р.: P_k = \frac{5014,9}{45814,55} \times 100\% = 10,95\%;$$

$$2019\text{р.}: P_{\text{К}} = \frac{1702,2}{45039,3} \times 100\% = 3,78\%.$$

Розрахуємо рентабельність власного капіталу ПрАТ «Володарка» за формулою (1.7):

$$2018\text{р.}: P_{\text{БК}} = \frac{5014,9}{34454,4} \times 100\% = 14,56\%;$$

$$2019\text{р.}: P_{\text{БК}} = \frac{1702,2}{33150,05} \times 100\% = 5,13\%.$$

Рентабельність залученого капіталу ПрАТ «Володарка» розрахуємо за формулою (1.8):

$$2018\text{р.}: P_{\text{ЗК}} = \frac{5014,9}{11360,15} \times 100\% = 44,14\%;$$

$$2019\text{р.}: P_{\text{ЗК}} = \frac{1702,2}{11889,25} \times 100\% = 14,32\%.$$

Розрахуємо коефіцієнт оборотності капіталу за формулою (1.9):

$$2018\text{р.}: \text{Коб}_{\text{К}} = \frac{169724,7}{45814,55} = 3,4(\text{оборотів});$$

$$2019\text{р.}: \text{Коб}_{\text{К}} = \frac{169724,7}{45039,3} = 3,77(\text{оборотів}).$$

Розрахуємо значення коефіцієнта оборотності власного капіталу ПрАТ «Володарка» за формулою (1.10):

$$2018\text{р.}: \text{Коб}_{\text{БК}} = \frac{155972,4}{34454,4} = 4,53(\text{оборотів});$$

$$2019\text{р.}: \text{Коб}_{\text{БК}} = \frac{169724,7}{33150,05} = 5,12(\text{оборотів}).$$

Розрахуємо значення коефіцієнта оборотності залученого капіталу ПрАТ «Володарка» за формулою (1.11):

$$2018\text{р.}: \text{Коб}_{\text{ЗК}} = \frac{155972,4}{11360,15} = 13,73(\text{оборотів});$$

$$2019\text{р.}: \text{Коб}_{\text{ЗК}} = \frac{169724,7}{11889,25} = 14,28(\text{оборотів}).$$

Зведемо розраховані показники до таблиці.

Таблиця 2.8 – Аналіз капіталу ПрАТ «Володарка» за показниками, які характеризують ефективність використання капіталу

Показник	2018р.	2019р.	Абсолютна зміна	Темп приросту, %
Коефіцієнт рентабельності капіталу, %	10,95	3,78	-7,17	-65,47
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу, %	14,56	5,13	-9,42	-64,72
Коефіцієнт рентабельності залученого капіталу, %	44,14	14,32	-29,83	-67,57
Коефіцієнт оборотності капіталу, об	3,40	3,77	0,36	10,69
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	4,53	5,12	0,59	13,10
Коефіцієнт оборотності залученого капіталу	13,73	14,28	0,55	3,97

З таблиці 2.8 видно, що за показниками рентабельності управління

капіталом ПрАТ «Володарка» здійснюється недостатньо ефективно, тоді як за показниками, які характеризують оборотність капіталу – підвищилась ефективність використання капіталу.

З таблиці 2.8 видно, що коефіцієнт рентабельності капіталу в 2019р. склав досить низьке значення – 3,78%. Таке значення показника свідчить про те, що в 2019р. з кожної гривні капіталу, вкладеної в діяльність ПрАТ «Володарка», отримано лише 3,78 коп. чистого прибутку, що на 65,47% менше порівняно із 2018р. Як видно зі значення показника рентабельності власного капіталу, з кожної гривні, власного капіталу ПрАТ «Володарка» отримувало 5,13 копійок прибутку, що на 64,72% менше порівняно із 2018р.

Суттєво скоротився в показник рентабельності залученого капіталу, значення якого знизилось з 44,14% в 2018р. до 14,32% в 2019р.

В свою чергу показники оборотності мали позитивну динаміку зростання. Зокрема, коефіцієнт оборотності капіталу в 2019р. склав 3,77 оборотів, що на 10,69% більше порівняно із 2018р.

Таким чином, ПрАТ «Володарка» варто вжити заходів щодо зниження рівня витрат та зростання доходів. Крім того, варто переглянути темпи зростання доходів та витрат.

З метою виявлення чинників, які вплинули на зміну рентабельності власного капіталу, проведемо факторний аналіз рентабельності власного капіталу за формулою:

$$R_{VK} = R_{пр} \times K_{фл} \times K_{пз} \times K_{п} \times K_{об_{ОА}}$$

(2.7)

де $R_{пр}$ – рентабельність продажу, $K_{фл}$ – коефіцієнт фінансового левериджу, $K_{пз}$ – коефіцієнт поточної заборгованості, $K_{п}$ – коефіцієнт покриття, $K_{об_{ОА}}$ – коефіцієнт оборотності оборотних активів.

В таблиці 2.9 наведено розрахунок факторного аналізу рентабельності власного капіталу. З таблиці 2.9 видно, що зменшення рентабельності власного

капіталу було спричинене зниженням рентабельності продажу, яка призвела до зниження рентабельності власного капіталу на 0,1 та зниження коефіцієнта покриття, зменшення якого спричинило зниження коефіцієнта рентабельності власного капіталу на 0,008.

Отже, результати факторного аналізу підтвердили наше припущення щодо необхідності зниження витрат підприємства.

Таблиця 2.9 – Розрахунок показників для проведення факторного аналізу рентабельності власного капіталу

Показник	Значення		Абсолютна зміна	Вплив на зміну рентабельності власного капіталу
	2018р.	2019р.		
Рентабельність продажу	0,032	0,010	-0,022	-0,100
Коефіцієнт фінансового левериджу	1,330	1,359	0,029	0,0010
Коефіцієнт поточної заборгованості	0,206	0,233	0,026	0,006
Коефіцієнт покриття	2,703	2,277	-0,427	-0,008
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	6,104	7,115	1,011	0,007
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,146	0,051	-0,094	-0,094

Таким чином, аналіз стану управління капіталом ПрАТ «Володарка» за 2018-2019рр. показав, що на підприємстві достатньо ефективно здійснюється управління капіталом: підприємство є фінансово стійким, не залежить від зовнішніх джерел фінансування, зростають значення показників оборотності капіталу.

Разом з тим, ПрАТ «Володарка» варто вжити заходів щодо зниження витрат та збільшення обсягів прибутку підприємства.

Висновок до розділу 2

Проаналізовано стан управління капіталом ПрАТ «Володарка» за 2018-2019рр. ПрАТ «Володарка» виготовляє переважно чоловічий діловий одяг, тому споживачами продукції в основному є чоловіки, які потребують на класичне модельне вбрання.

Відповідно до Статуту ПрАТ «Володарка» має право займатись виробництвом швейних виробів на замовлення юридичних осіб та за власними планами, оптовою та роздрібною торгівлею з різними підприємствами, організаціями, відкриттям власних магазинів тощо.

Проведений аналіз фінансового стану ПрАТ «Володарка» показав, що на підприємстві відсутня імовірність банкрутства, підприємство є ліквідним, отримує прибуток. Разом з тим, спостерігається погіршення значень показників, які характеризують його фінансові результати, підприємству варто підвищувати рівень ліквідності.

Отже, аналіз стану управління капіталом ПрАТ «Володарка» за 2018-2019рр. показав, що на підприємстві достатньо ефективно здійснюється управління капіталом: підприємство є фінансово стійким, не залежить від зовнішніх джерел фінансування, зростають значення показників оборотності капіталу.

3 ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПРАТ «ВОЛОДАРКА»

Важливим чинником підвищення ефективності управління капіталом та підвищення рівня прибутку, збільшення обсягів виробництва продукції, підвищення конкурентних переваг на ринку є забезпеченість основними засобами в необхідному обсязі та їх ефективніше використання. Забезпеченість підприємства основними засобами, їх технологічний рівень впливає на загальний фінансовий стан, конкурентоздатність продукції, обсяги виробництва продукції, а також на показники її якості, сортності, асортиментності.

Підвищити ефективність використання основних засобів підприємства можна за допомогою:

- екстенсивних чинників, які передбачають в основному збільшення часу роботи основних виробничих засобів;
- інтенсивних чинників, які передбачають підвищення віддачі засобів праці на одиницю часу.

Однією з важливих умов підвищення ефективності відтворювальних процесів є оптимальність термінів експлуатації основних засобів, і передусім активної їх частини, відповідно до первинного технологічного призначення. При цьому як скорочення, так і продовження терміну експлуатації по-різному впливають на ефективність відтворення та використання основних засобів.

Скорочення термінів експлуатації основних засобів, з одного боку, уможливорює прискорення їх оновлення, зменшення морального старіння, зниження ремонтно-експлуатаційних витрат, а з іншого, - призводить до зростання собівартості продукції за рахунок амортизаційних сум, потребує більших за обсягом інвестиційних ресурсів для нарощування виробничих потужностей.

Інтенсивними методами забезпечення ефективності використання основних засобів на підприємстві є:

- впровадження нового устаткування;

- підвищення ефективності планування, управління та організації праці і виробництва;
- активне впровадження науково – технічного прогресу з вдосконалення технології виробництва і покращенню організації виробництва товарної продукції;
- підвищення рівня механізації та автоматизації виробництва товарної продукції;
- зниження рівня фондомісткості, забезпечення зростання фондівіддачі та продуктивності праці на підприємстві;
- забезпечення матеріального та морального стимулювання праці.

Підвищення якості продукції, зменшення втрат корисних речовин у відходах можна розглядати як перспективний напрям підвищення ефективності використання основних засобів на підприємстві.

Одним з найкращих методів є впровадження досягнень сучасного науково-технічного прогресу зокрема таких, що є безвідходними, маловідхідними, ресурсозберігаючих технологій і техніки для їх здійснення. Це збільшує вихід продукції з того ж об'єму переробленої сировини та фондівіддачу. Це може бути впровадження нових систем автоматизованого управління основними виробничими засобами.

Отже, підвищення ефективності використання основних виробничих засобів в даний час має величезне значення. Підприємства, що мають в своєму розпорядженні основні засоби, повинні не тільки прагнути їх модернізувати, збільшувати час роботи обладнання, поліпшувати склад, структуру і склад основних засобів, але і максимально підвищувати ефективність використання того, що є із застосуванням переважно інтенсивних методів, особливо в існуючих умовах дефіциту фінансів та виробничих інвестицій.

Забезпечити високий рівень конкурентоспроможності продукції підприємства та збільшення частки на ринку, можна досягнути шляхом:

- зниження цін на продукцію;
- випуском на ринок нового виду продукції;

- реалізацією товару через більшу кількість торгових представників;
- за допомогою СММ представити привабливіший образ товару і т. ін.

Тому ПрАТ «Володарка» варто звернути увагу на внутрішній ринок збуту продукції. З цією метою підприємству варто збільшувати мережу збуту продукції та провести активну рекламну політику.

Підприємству доцільно налагоджувати стійкі економічні відносини із постачальниками сировини.

Розширення обсягів реалізації передбачає використання широкого спектру інструментів маркетингу, кожен з яких тісно взаємопов'язаний з іншими: маркетингові дослідження, канали збуту, ціна, реклама, сервісне обслуговування. Загалом інструменти маркетингу формують систему маркетингу підприємства, від ефективності якої багато в чому і залежить успішність його діяльності. Інструменти маркетингу спрямовані на забезпечення міцних зв'язків між клієнтом і підприємством, тому значною мірою визначають обсяги його діяльності.

Основні інструменти маркетингу групуються за функціями: продуктова політика; комунікаційна політика; цінова політика; збутова політика. Підбір і застосування всіх маркетингових інструментів для досягнення поставленої мети реалізується через процедури маркетинг-міксу (комплексу маркетингу).

Обираючи певний сегмент, підприємство має ідентифікувати можливості проникнення на нього та отримання конкурентних переваг. Перед цим потрібно дослідити позиції всіх наявних на ринку конкурентів і визначити своє місце на ринку.

Наведемо матрицю SWOT-аналізу ПрАТ «Володарка» (таблиця 3.1).

За результатами аналізу можна зробити висновок, що для досліджуваного підприємства доцільно запропонувати конкретні стратегії з позиціонування сильних сторін і можливостей за умови врахування й обмеження впливу слабких сторін і загроз, що забезпечить підприємству конкретні переваги.

Таблиця 3.1 - Матриця SWOT-аналізу ПрАТ «Володарка»

Складові SWOT-аналізу	Можливості	Загрози
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Збільшення асортименту послуг, які надає підприємство 2. Послаблення позицій підприємств-конкурентів. 3. Приріст кількості споживачів. 4. Політична стабільність. Зростання швидкості руху до Європейської інтеграції 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сповільнення росту ринку. 2. Зменшення грошових доходів населення. 3. Посилення ринкових позицій конкурентів. 4. Зменшення кількості споживачів. 5. Не стабільність політичної ситуації.
Сильні сторони:	SO-стратегії	ST-стратегії
<ol style="list-style-type: none"> 1. Досвід роботи на ринку. 2. Кваліфікація співробітників. 3. Репутація у покупців. 4. Висока якість продукції. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розширення асортименту послуг, що надаються 2. Розширення торговельної мережі завдяки ефективній збутовій політиці. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підтримка репутації на ринку. 2. Вчасне реагування на потреби покупців 3. Збільшення попиту завдяки покращенню послуг, що надаються
Слабкі сторони:	WO-стратегії	WT-стратегії
<ol style="list-style-type: none"> 1. Брак фінансових ресурсів. 2. Обмежена виробнича потужність. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вихід на нові сегменти ринку 2. Поліпшення стратегії підприємства з використанням маркетингових досліджень 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Постійне покращення кваліфікації працівників 2. Задоволення потреб споживачів для усунення конкурентних вад. 3. Запровадження інновацій. 4. Гнучкість реагування на несприятливі зовнішні чинники.

У конкурентному середовищі неможливо обійтися без наукових методів аналізу стратегічної позиції і перспектив розвитку, оскільки зростання від малого підприємства до стабільного великого підприємства може відбуватися лише за умови мобілізації усіх ресурсів і формування конкурентних переваг. Зокрема конкурентними перевагами ПрАТ «Володарка» є: досвід роботи на ринку, кваліфікація співробітників, репутація у покупців, висока якість продукції.

Аналіз продемонстрував, що товарна диференціація ПрАТ «Володарка»

порівняно із конкурентами полягає в тому, що підприємство співпрацює безпосередньо із іноземними споживачами продукції, крім того підприємство працює на давальницькій основі.

Зауважимо також, що підприємству варто використовувати стратегію диференційованого маркетингу. Цю стратегію застосовують тоді, коли підприємство освоює кілька сегментів і розробляє для кожного з них окрему товарну пропозицію.

Отже, вдосконалення використання інструментів маркетингу дозволяє істотно підвищити ефективність діяльності підприємства.

Показниками, які відображають ефективність використання маркетингових інструментів підприємством, є:

- обсяги реалізації продукції,
- дохід у розрахунку на 1 грн витрат на маркетинг,
- чистий прибуток у розрахунку на 1 грн витрат на інструменти маркетингу,
- ріст рівня обізнаності потенційних споживачів про підприємство та його продукцію (послуги),
- кількість позитивних відгуків про якість продукції,
- ефективність цінової політики.

Хоча успішність функціонування підприємств та їх конкурентоспроможність в умовах ринку багато в чому визначаються грамотним управлінням ресурсами, що знаходяться у розпорядженні підприємства, комплексна система управління витратами на українських підприємствах не сформована.

Залишається недооціненою роль вторинних (попутно видобутих) ресурсів як фактору економії сировини та матеріалів і підвищення конкурентоспроможності підприємства в цілому. Таким чином, складність і багатоаспектність проблеми, відсутність комплексного системного пророблення питань ресурсозбереження як фактору конкурентоспроможності підприємства, визначили актуальність проведення даного дослідження.

Для досягнення конкурентних переваг промислових підприємств пропонується впровадження нових ресурсозберігаючих програм шляхом використання інноваційних технологій.

Конкурентні переваги можна розглядати також з погляду їхнього впливу на ринок: так, перевага в рівні витрат на виробництво виразиться в зниженні ціни на товар, тобто в ціновій боротьбі, перевага в якості - відповідні кошти конкурентної боротьби і т.д. Однак для цілей дослідження ці аспекти вивчення конкурентних переваг не настільки важливі в порівнянні з аналізом факторів, що створюють переваги, і особливо тієї частини, що залежить від виду діяльності підприємства. Тому для ПрАТ «Володарка» запропоновано аспекти підвищення конкурентоспроможності за допомогою одержання нового виду товару, тобто застосування елементів диверсифікації виробництва.

Для ефективного комплексного управління прибутком керівництву будь-якого підприємства необхідно звертати увагу на такі фактори, які прямо або опосередковано впливають на розмір фінансового результату та ефективність його використання. Неповний перелік цих факторів наведено в таблиці.

Отже, для ефективного управління прибутком доцільно використовувати операційний аналіз, планування прибутку, аналіз його чутливості і аналіз якості прибутку. Саме комплексний аналіз допомагає врахувати всі фактори, які впливають на величину прибутку і при необхідності невілювати їх негативний вплив.

Для здійснення ефективного управління прибутком на підприємстві необхідно обрати певну модель, тобто стратегію, якою має керуватися менеджмент при обрані напрямку здійснення тих чи інших заходів при зміні обставин. Модель управління прибутком нерозривно пов'язана зі всіма складовими фінансового менеджменту на підприємстві і є методологічною основою прийняття управлінських рішень. При виборі моделі управління прибутком менеджер повинен враховувати ряд факторів, які пов'язані з особливостями господарювання підприємства, його фінансовими можливостями та загальною стратегією розвитку.

Модель управління прибутком суб'єкта господарювання є взаємопов'язаними функціонально організаційними блоками, які пов'язані із вирішенням конкретних завдань, а також сукупність фінансово-математичних методів, які формують методологічну основу узгодження окремих блоків моделі.

У свою чергу, метод управління прибутком підприємства можна визначити наступним чином: метод управління прибутком суб'єкта господарювання сукупність конкретних методик, технологій, способів та прийомів обґрунтування управлінських фінансових рішень формування затрат та доходів підприємства, а також форм їх виконання з метою забезпечення прийняттого рівня рентабельності фінансово-господарської діяльності такого суб'єкта господарювання порівнюючи особливості моделі управління прибутком суб'єкта господарювання із іншими функціонально-організаційними блоками фінансового менеджменту (наприклад, моделі управління грошовими потоками, управління структурою капіталу можна визначити ряд особливостей, у тому числі:

- об'єктом управління в моделі являється не факторний, а результуючий показник - прибуток як результат взаємодії затрат суб'єкта господарювання та його доходів;

- модель управління прибуток цілісно інтегрує функціонально - організаційні блоки інших моделей (наприклад, бюджетування, управління дебіторською заборгованістю та інші);

- модель управління прибуток взаємоузгоджується із потребами управління фінансуванням суб'єкта господарювання за рахунок власного капіталу;

- управління прибутком суб'єкта господарювання ґрунтуються, переважно, на методах фінансового контролінгу (наприклад О/Р-аналіз, АВС-аналіз та інші) тощо.

Отже, для підвищення ефективності управління прибутком потрібно вивчати вплив зовнішніх і внутрішніх факторів, що дасть можливість виявити

негативний вплив факторів.

Для підвищення ефективності управління капіталом та прибутком ПрАТ «Володарка» доцільно запропонувати алгоритм, який характеризується такими особливостями:

1) дозволяє врахувати можливість зміни ціни реалізації продукції. Прийняті управлінські рішення можуть бути різноманітними і передбачати, наприклад, при низьких цінах реалізацію значних обсягів продукції, або, навпаки, при високих цінах продаж меншої кількості продукції тощо;

2) передбачає зміну під впливом деяких причин прямих змінних витрат підприємства. Вони можуть змінюватися, наприклад, коли змінюються ціни на використовувану сировину, матеріали, що комплектують, на паливо і енергію, на устаткування і витрати на заробітну плату основних виробничих робочих і тому подібне, коли змінюється під впливом науково-технічного прогресу витрата всіх видів ресурсів на одиницю продукції, що випускається;

3) враховує можливість зміни умовно-постійних витрат, які можуть бути направлені на вдосконалення системи управління підприємством і окремими його підрозділами, на зміну організаційної і виробничої структури тощо;

4) передбачає можливість модернізації виробництва, його розвиток, розширення і вдосконалення. Все це може бути реалізовано за допомогою реконструкції підприємства і його технічного переозброєння, переоснащення, що веде до зміни виробничої потужності підприємства;

5) забезпечує структурні зрушення в асортименті продукції;

6) оцінює зміни виробничої програми з позицій наявних у виробництві обмежень, зокрема, допустимої ефективності капітальних вкладень, а також попиту продукції на ринку, допустимого рівня господарського ризику граничному значенню рівня відносної беззбиткової і тому подібне;

7) враховує існуючу дискретність виробництва, багатономенклатурний, багатоасортиментний його характер.

Перелік особливостей запропонованої методики планування і управління прибутком, свідчить про те, що вона має характерні властивості гнучкості,

комплексності, економічності і, що дуже важливо, властивість дискретності. Останнє дозволяє встановити межі, в рамках яких може і знаходитиметься одне з можливих і допустимих планово-управлінських рішень.

Виходячи з цього, запропоновано алгоритм планування і управління прибутком, який включає шість етапів (рис. 3.1):

- 1) формування початкової інформації;
- 2) визначення самого прибутку і ключових економічних і фінансових індикаторів діяльності підприємства;
- 3) аналіз отриманої інформації на предмет доцільності прийнятого варіанту;
- 4) аналіз рентабельності (проводиться за видами продукції для виявлення подальшої реалізації резервів підвищення прибутку);
- 5) внесення змін до техніки і технології, організації виробництва і управління за видами продукції в цілях підвищення прибутку;
- 6) розрахунок показників за видами продукції, узагальненої інформації по підприємству в цілому та ухвалення остаточних рішень.

Розглянемо інформаційне забезпечення процесу планування прибутку.

Якщо розглядати інформацію як засіб досягнення поставленої мети, то її можна диференціювати на три групи, кожна з яких має свої джерела формування, а всі вони разом складають єдине ціле, таке, що є початковою інформацією, необхідною і достатньою для вирішення планових завдань.

Перша група — це постійна інформація, яка не змінюється внаслідок того, що вона відображає минулий, базисний період, що вже відбувся, про який відомо практично все, що необхідно знати для управління виробництвом і планування діяльності.

До постійної інформації планово-управлінського напрямку можна віднести наступні показники базисного періоду:

- 1) загальна кількість номенклатурно-асортиментних позицій продукції, що випускається;
- 2) загальні річні поточні витрати підприємства на виробництво і

реалізацію випущеної продукції;

3) кількість виробленої і реалізованої продукції за кожною номенклатурно-асортиментною позицією в натуральному виразі;

4) середньозважена ціна реалізації одиниці продукції кожної номенклатурно-асортиментної позиції;

5) прямі змінні (пропорційні) витрати на виробництво одиниці продукції кожної номенклатурно-асортиментної позиції.

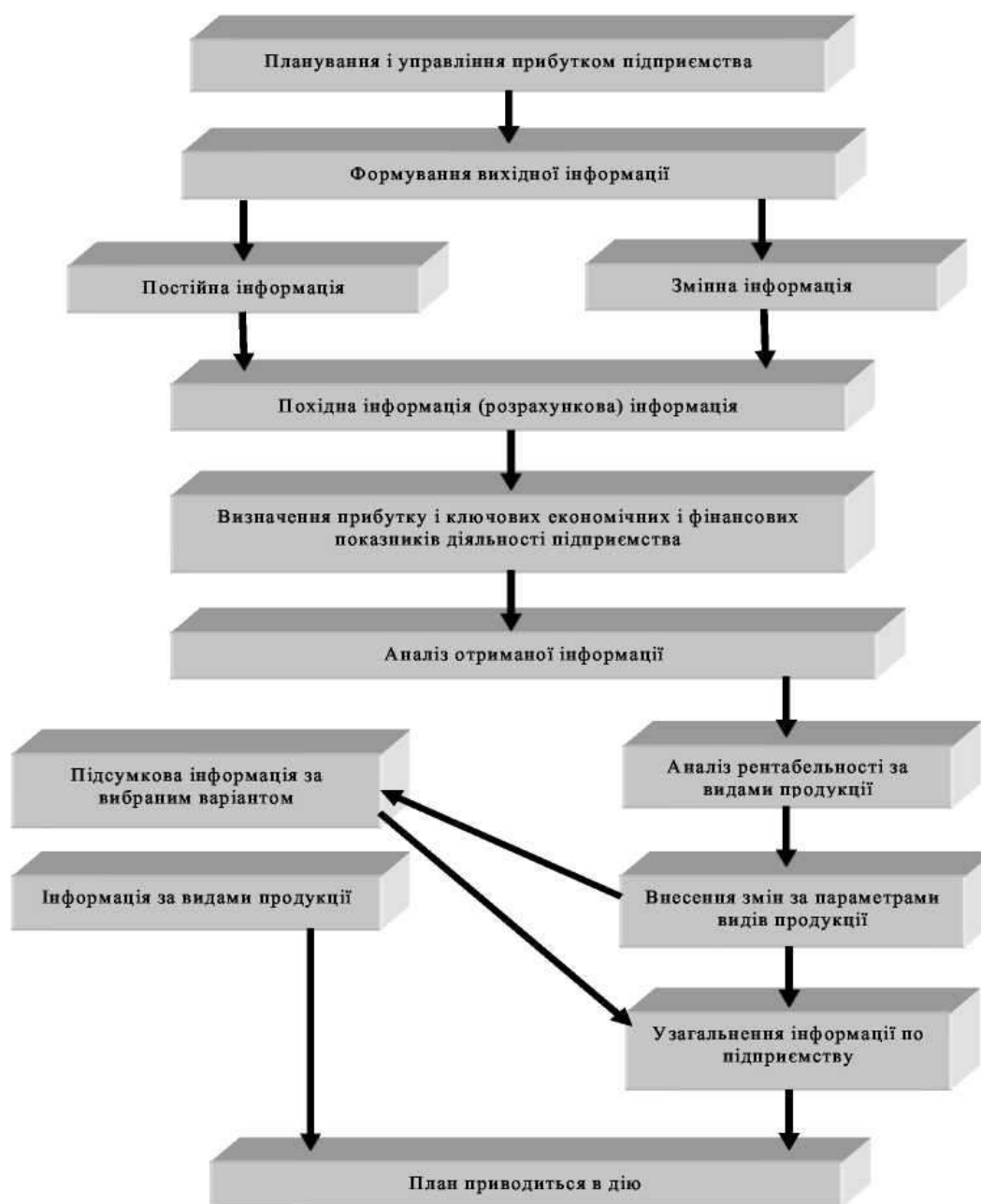

Рисунок 3.2 – Модель алгоритму управління прибутком ПрАТ «Володарка»

Друга група — це змінна інформація, яка відноситься до аналізованого періоду і може багато разів змінюватися в процесі пошуку кращого варіанту планово-управлінського рішення. До змінної інформації аналізованого періоду відносяться:

- 1) зміна умовно-постійних витрат підприємства;
- 2) вся інформація базисного періоду;
- 3) зміни прямих змінних витрат на виробництво одиниці продукції кожної номенклатурно-асортиментної позиції;
- 4) зміни умовно-постійних витрат при виробництві одиниці продукції кожної позиції;
- 5) капітальні вкладення у вдосконалення виробництва продукції по кожній продукції.

Третя група — це похідна інформація, отримана в результаті відповідної обробки інформації першої і другої груп. При цьому інформація даної групи надзвичайно важлива, бо саме вона використовується для пошуку ефективного планово-управлінського рішення. Розрахована за відповідними формулами похідна інформація використовується для визначення прибутку підприємства, подальшого аналізу вибраного варіанту і перегляду технічних і організаційних рішень стосовно окремих видів продукції, що виготовляється.

Реалізувавши всі вказані поетапні операції в строгій відповідності з вище викладеною методикою, остаточно зупиняються на конкретному плані виробництва продукції. При цьому на завершальному етапі потрібно розрахувати всі найважливіші показники діяльності підприємства, включаючи, зрозуміло, показники виручки, прибутку, величини змінних витрат, рентабельності виробництва, ефективності виробництва і ряду інших.

Так само слід виділити інформаційне забезпечення ухвалюваних планово-управлінських рішень в умовах невизначеності та непередбачуваності ситуації, що складається на ринку.

Питання врахування невизначеності ринкової ситуації запропоновано вирішити з використанням страхових коефіцієнтів і забезпечувати їх величину

на такому рівні, щоб ухвалювані планово-управлінські рішення мали достатній запас міцності, що забезпечує стабільність діяльності підприємства. Проте між невизначеністю і непередбачуваністю точної ситуації є істотна відмінність, оскільки обидва ці чинники хоч і відображають за своїми економічними наслідками одне і те ж, але все таки джерела їх виникнення дуже сильно відрізняються між собою. Під невизначеністю розуміється зміна ринкової ситуації яка виникає в результаті дій численних чинників, які походять, в основному, від всіх товаропродукуючих суб'єктів ринку, їх стратегії і тактики, цінової політики тощо. Це дозволяє опосередковано враховувати невизначеність.

Зовсім інша справа з непередбачуваністю, під якою розуміють дію всієї сукупності чинників, які виходять за межі виробничої сфери і пов'язані із стихійними лихами, станом світової фінансової системи, політичною ситуацією в різних країнах тощо. За своїм економічним наслідком непередбачуваність дуже часто має руйнівний характер, який приводить багато підприємств на межу банкрутства або ставить їх у важке економічне становище.

Страхові коефіцієнти ризику опосередковано сигналізують підприємству про надійність прийнятого управлінського рішення і яким запасом стійкості воно володіє. Невизначеність ринкової ситуації може вивести підприємство із стану стійкості, стабільності і прибутковості роботи. Чим більші ці коефіцієнти, тим надійніше буде почувати себе підприємство на ринку.

Висновок до розділу 3

В даному розділі сформовано пропозиції та рекомендації щодо покращення управління капіталом підприємства через оновлення та модернізації стану основних засобів, проведення SWOT-аналізу, впровадження стратегії диференційованого маркетингу, впровадження нових ресурсозберігаючих програм шляхом використання інноваційних технологій.

ВИСНОВКИ

В роботі сформовано пропозиції та рекомендації щодо покращення стану управління капіталом підприємств текстильної галузі.

1. Розгляд економічної сутності капіталу показав, що капіталом підприємства є сукупність усіх ресурсів, які є в наявності підприємства, використання яких дозволяє отримувати прибуток та досягати цілей підприємства. Визначено, що капітал підприємства класифікують за різними ознаками, при цьому досить важливим є поділ капіталу за джерелами фінансування на власний та залучений.

2. Досліджено складові процесу управління капіталом підприємства.

3. Встановлено, що управління капіталом суттєво відрізняється в різних організаційно-правових формах підприємств, які пов'язані з особливостями формування ресурсів, мірою відповідальності по наслідкам фінансово-господарської діяльності, порядком розподілу прибутку.

4. Проаналізовано існуючі підходи до аналізу стану управління капіталом. Виявлено, що аналіз стану управління капіталом включає в себе загальний аналіз капіталу, аналіз фінансової стійкості підприємства, аналіз руху капіталу, аналіз ефективності його використання, оптимізацію структури капіталу.

5. Проаналізовано стан управління капіталом ПрАТ «Володарка» за 2018-2019рр. ПрАТ «Володарка» виготовляє переважно чоловічий діловий одяг, тому споживачами продукції в основному є чоловіки, які потребують на класичне модельне вбрання.

6. Відповідно до Статуту ПрАТ «Володарка» має право займатись виробництвом швейних виробів на замовлення юридичних осіб та за власними планами, оптовою та роздрібною торгівлею з різними підприємствами, організаціями, відкриттям власних магазинів тощо.

7. Проведений аналіз фінансового стану ПрАТ «Володарка» показав, що на підприємстві відсутня імовірність банкрутства, підприємство є ліквідним,

отримує прибуток. Разом з тим, спостерігається погіршення значень показників, які характеризують його фінансові результати, підприємству варто підвищувати рівень ліквідності.

8. Аналіз стану управління капіталом ПрАТ «Володарка» за 2018-2019рр. показав, що на підприємстві достатньо ефективно здійснюється управління капіталом: підприємство є фінансово стійким, не залежить від зовнішніх джерел фінансування, зростають значення показників оборотності капіталу.

9. Сформовано пропозиції та рекомендації щодо покращення управління капіталом підприємства через оновлення та модернізації стану основних засобів, проведення СВОТ-аналізу, впровадження стратегії диференційованого маркетингу, впровадження нових ресурсозберігаючих програм шляхом використання інноваційних технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Стельмашук Ю. А. Сутнісний аналіз капіталу в контексті управління ефективністю його використання та відтворення. Інноваційна економіка. 2010. №2. С. 79-83.
2. Fisher I. The Nature of Capital and Income. L., 1977. 278 p.
URL: <http://cowles.econ.yale.edu/P/cd/d09b/d0992.pdf>.
3. Югас, Е. Ф., Олексик О. І. Економічна сутність та види капіталу підприємств. Науковий вісник Ужгородського університету : Серія: Економіка. 2014. Вип. 2 (43). С. 63–67.
4. Бланк И.А. Управление формированием капитала. К.: «Ника-Центр», 2008. 656 с.
5. Брігхем Є.Ф. Основи фінансового менеджменту: навч. Посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2008. 560 с.
6. Поддєрьогін А.М. Фінансовий менеджмент: підручник. К.: КНЕУ, 2008. 536 с.
7. Пономарьов Д. Е. Капітал підприємства: сутність та аналіз формування і використання. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 5. С. 53-58.
8. Подольська В.О., Яріш О.В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 202 с.
9. Макконелл К.Р., Брю С.Л. Экономикс: принципы, проблемы и политика: В 2 т., пер. с англ., 13-е изд.: Учеб. Т. 1. Москва, 2001. 974 с.
10. Кучменко В. О. Економічна сутність поняття капіталу підприємства та його структури. Економічний вісник університету. 2017. Вип. 33(1). С. 232-237.
11. Маркова Т. Д., Володіна О. П., Митрофанов О. С., Чеглатонєва А.С. Власний капітал: підходи до його визначення, класифікації та його структура. Економіка харчової промисловості. 2019. Т. 11. Вип. 2. С. 31-37.
12. Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю., Стемблевська О. Г. Особливості управління капіталом підприємств кондитерської галузі України.

Інфраструктура ринку. 2017. Вип. 7. С. 127-133. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2017/7_2017_ukr/23.pdf.

13. Цал-Цалко Ю. С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз. Навч. пос. 2-ге вид. перероб та доп. Житомир, ЖТІ, 2001. 300 с.

14. Щербань О. Д., Невдачина О. І. Теоретичні аспекти визначення сутності та структури капіталу підприємства. Приазовський економічний вісник. 2019. Вип. 3 (14). С. 284-289.

15. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В. Фінансовий аналіз та звітність: практикум. Вінниця: ВНТУ, 2017. 143 с.

16. Концева В. В. Фінансові аспекти управління структурою капіталу в сучасних умовах. Вісник Чернігівського державного технічного університету. 2014. № 2 (74). С. 69–74.

17. Бланк И. А. Финансовый менеджмент: учеб. Курс. К. : Ника-Центр, Эльга, 2001. 528 с.

18. Савельєва Т. М. Напрямки удосконалення управління капіталом підприємства. Економіка будівництва і міського господарства. 2014. Т. 10. № 3. С. 191–196.

19. Лубкей Н. П. Теоретичні засади управління капіталом підприємства. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2019. Вип. 1. №1. С. 38-45.

20. Бровко Л. І., Капуш О. В. Етапи управління капіталом підприємства в умовах нестабільності. Молодий вчений. 2015. №12. Ч. 1. С. 127-130.

21. Ламанов С. В. Система завдань управління капіталом підприємства. Управління розвитком. 2011. № 1(98). С. 155–158.

22. Базілінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: Навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2009, 328 с.

23. Беренда Н. І., Редзюк Т. Ю., Ворона К. В. Управління структурою капіталу підприємства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2018. Вип. 19. Ч. 1. С. 14-18.

24. Семенов А. Г., Ярошевська О. В. Оптимізація структури капіталу

підприємства за критерієм максимізації його рентабельності. Економіка та підприємництво. 2014. № 5 (80). С. 117-128.

25. Супрун В. В. Капітал як економічна категорія. XLIX Науково-технічна конференція факультету менеджменту та інформаційної безпеки (2020). URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm-2020/paper/view/8815/7327>.

26. Офіційний сайт ПрАТ «Володарка». URL: <http://volodarka.com>

27. Інформація про підприємство. URL: <http://05502381.pat.ua/>

28. Хринюк О. С., Бова В. А. Моделі розрахунку ймовірності банкрутства як метод оцінки фінансового потенціалу підприємства. Ефективна економіка. 2018. №2. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2018/46.pdf

ДОДАТКИ

Додаток А

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри ФІМ
д-р екон. наук, професор
_____ В. В. Зянько
(підпис)

«31» березня 2020 р.

ТЕХНІЧНЕ ЗАВДАННЯ

на виконання дипломної роботи
за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр»

на тему : УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ ТЕКСТИЛЬНОЇ
ГАЛУЗІ (НА ПРИКЛАДІ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«ВОЛОДАРКА»)

08-43.БДР.011.00.003ТЗ

Науковий керівник: канд. екон. наук, доцент
наук. ступінь, вчене звання (посада)

_____ Коваль Н. О.
(підпис) (прізвище, ініціали)

Студент групи МФК-16б
назва групи

_____ Супрун В. В.
(підпис) (прізвище, ініціали)

Вінниця 2020 р.

1 Підстава для проведення роботи

наказ №75 по ВНТУ від «06» березня 2020 р. про затвердження теми бакалаврської дипломної роботи.

2 Мета і призначення бакалаврської дипломної роботи

актуальність і обґрунтування необхідності виконання БДР. Рівень ефективності господарської діяльності підприємства в основному визначається цілеспрямованим формуванням його капіталу. Основною метою формування капіталу підприємства є задоволення потреби у придбанні необхідних активів і оптимізації його структури з точки зору забезпечення умов ефективності його використання.

мета: формування пропозицій та рекомендацій щодо покращення стану управління капіталом підприємств текстильної галузі.

завдання:

- визначити економічну сутність капіталу;
- узагальнити особливості управління капіталом підприємств текстильної галузі;
- систематизувати методичні підходи до оцінювання стану управління капіталом підприємств;
- надати загальну характеристику об'єкту дослідження;
- розглянути фінансово-економічний стан об'єкта дослідження за 2018-2019рр.;
- дослідити стан управління капіталом на досліджуваному підприємстві;
- розробити пропозиції та рекомендації щодо покращення системи управління капіталом аналізованого підприємства.

3 Вихідні дані для виконання бакалаврської дипломної роботи

Югас Е. Ф., Олексик О. І. Економічна сутність та види капіталу підприємств. Науковий вісник Ужгородського університету : Серія: Економіка. 2014. Вип. 2 (43). С. 63–67. Пономарьов Д. Е. Капітал підприємства: сутність та аналіз формування і використання. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 5. С. 53-58. Кучменко В. О. Економічна сутність поняття капіталу підприємства та його структури. Економічний вісник університету. 2017. Вип. 33(1). С. 232-237. Щербань О. Д., Невдачина О. І. Теоретичні аспекти визначення сутності та структури капіталу підприємства. Приазовський економічний вісник. 2019. Вип. 3 (14). С. 284-289. Концева В. В. Фінансові аспекти управління структурою капіталу в сучасних умовах. Вісник Чернігівського державного технічного університету. 2014. № 2 (74). С. 69–74. Лубкей Н. П. Теоретичні засади управління капіталом підприємства. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2019. Вип. 1. №1. С. 38-45. Бровко Л. І., Капуш О. В. Етапи управління капіталом підприємства в умовах нестабільності. Молодий вчений. 2015. №12. Ч. 1. С. 127-130, фінансова звітність ПрАТ «Володарка» за 2018-2019 рр., наведена в додатках.

4 Виконавець БДР – Супрун Віталія Валеріївна, ст. гр. МФК-16 (д/ф).

5 Вимоги до виконання БДР

В процесі виконання бакалаврської дипломної роботи потрібно визначити резерви підвищення ефективності діяльності підприємства, використовуючи варіантний аналіз, засоби моделювання. Бажано, щоб робота виконувалась на замовлення підприємства.

6 Етапи БДР і терміни їх виконання

Етапи БДР	Зміст етапу	Термін виконання
Вибір напрямку дослідження	<ul style="list-style-type: none"> Добір, вивчення та узагальнення науково-економічної та статистичної інформації Розгляд можливих напрямів досліджень та їх оцінювання Вибір напрямку дослідження Обґрунтування прийнятого напрямку дослідження Розроблення, погодження і затвердження ТЗ на БДР 	до 02.03.2020 р.
Основна (економічна) частина роботи	• Теоретичне дослідження проблеми	24.04.2020 р.
	• Аналітична частина	25.05.2020 р.
	• Розробка рекомендацій та пропозицій	28.05.2020 р.
	• Складання висновків за результатами досліджень	31.05.2020 р.
Узагальнення результатів досліджень, підготовка до захисту роботи	<ul style="list-style-type: none"> Узагальнення результатів теоретичних та аналітичних досліджень та написання доповіді на захист бакалаврської дипломної роботи Оформлення ілюстративного матеріалу (5-8 таблиць, рисунків чи діаграм на аркушах формату А4 Підготовка презентації БДР на слайдах Одержання відгуку керівника та рецензії 	06.06.2020 р.
Приймання БДР	• Попередній захист бакалаврської дипломної роботи	07.06-09.06.2020 р.
	• Переплетення бакалаврської дипломної роботи	10.06-26.06.2020 р.
	• Захист бакалаврської дипломної роботи	

7 Очікувані результати

В результаті виконання бакалаврської дипломної роботи очікується одержання обґрунтованих рекомендацій та пропозицій, які можуть бути використані на ПрАТ «Володарка» з метою підвищення ефективності його діяльності та покращення фінансових результатів.

8 Матеріали, які подають після закінчення БДР та її етапів

Переплетена пояснювальна записка бакалаврської дипломної роботи; роздатковий матеріал; відгук керівника; рецензія зовнішнього рецензента.

9 Порядок приймання БДР та її етапів

Результати бакалаврської дипломної роботи розглядаються на процентовках керівником роботи та завідувачем кафедри відповідно до етапів роботи та термінів їх виконання; проводиться попередній захист роботи та офіційний захист дипломної роботи.

Дата початку роботи – 15.09.2020 р.

Граничний термін закінчення робіт – 04.06.

Графічний матеріал до захисту бакалаврської дипломної роботи

Завідувач кафедри ФІМ _____ д-р екон. наук, професор, В. В. Зянько
(підпис) (наук. ступінь, вчене звання, ініціали та прізвище)

Науковий керівник _____ канд. екон. наук, доцент, Н. О. Коваль
(підпис) (науковий ступінь, вчене звання, ініціали та прізвище)

Рецензент _____ канд. екон. наук, доцент, Л. О. Нікіфорова
(підпис) (науковий ступінь, вчене звання, ініціали та прізвище)

Студент _____ гр. МФК-166, В. В. Супрун
(підпис) (група, П.І.П.)

Таблиця 1 – Характеристика підходів до визначення сутності капіталу

Автор	Капітал підприємства – це
Бланк І. А. [4]	загальна вартість засобів у грошовій, матеріальній та нематеріальній формах, інвестованих у формування його активів
Брігхем Є.Ф. [5]	необхідний фактор виробництва, який включає компоненти боргу, нерозподілений прибуток, привілейовані акції і звичайні акції
Поддєрьогін А.М. [6]	кошти, якими володіє підприємство для здійснення своєї діяльності з метою отримання прибутку
Пономарьов Д. Е. [7]	загальна вартість засобів у будь-яких формах, які інвестуються у створення його активів та являє собою один з найважливіших елементів, які є загальною сумою фінансових ресурсів підприємства
Подольська В.О. [8]	вартість, яка в процесі виробництва дає нову додану вартість, тобто самозростає
Югас Е. Ф., Олексик О. І. [3]	сукупність грошових, матеріальних та нематеріальних ресурсів підприємства, які створюються за допомогою різних джерел і використовуються ним для здійснення операційної, фінансової та інвестиційної діяльності з метою отримання прибутку
Макконелл К., Брю С. [9]	ресурси, створені в результаті процесу виробництва та використовуються для виробництва товарів і послуг; товари, які безпосередньо не задовольняють потреби людини: інвестиції, засоби виробництва
Кучменко В. О. [10]	усі довгострокові джерела коштів, а в вузькому – сума коштів, що належать особі або групі осіб, виражена у вартості будівель, устаткування, землі (основний капітал), сировини, палива, заробітної плати працівників (оборотний капітал)
Маркова Т. Д., Володіна О.П., Митрофанов О.С., Чеглатонєва А.С. [11]	частина частини суб'єкта господарювання, що інвестується в процес бізнес і який приносить прибуток, який потім підлягає рефінансуванню.

Рисунок 1 – Види капіталу підприємства (складено за даними [2; 4; 13-17])

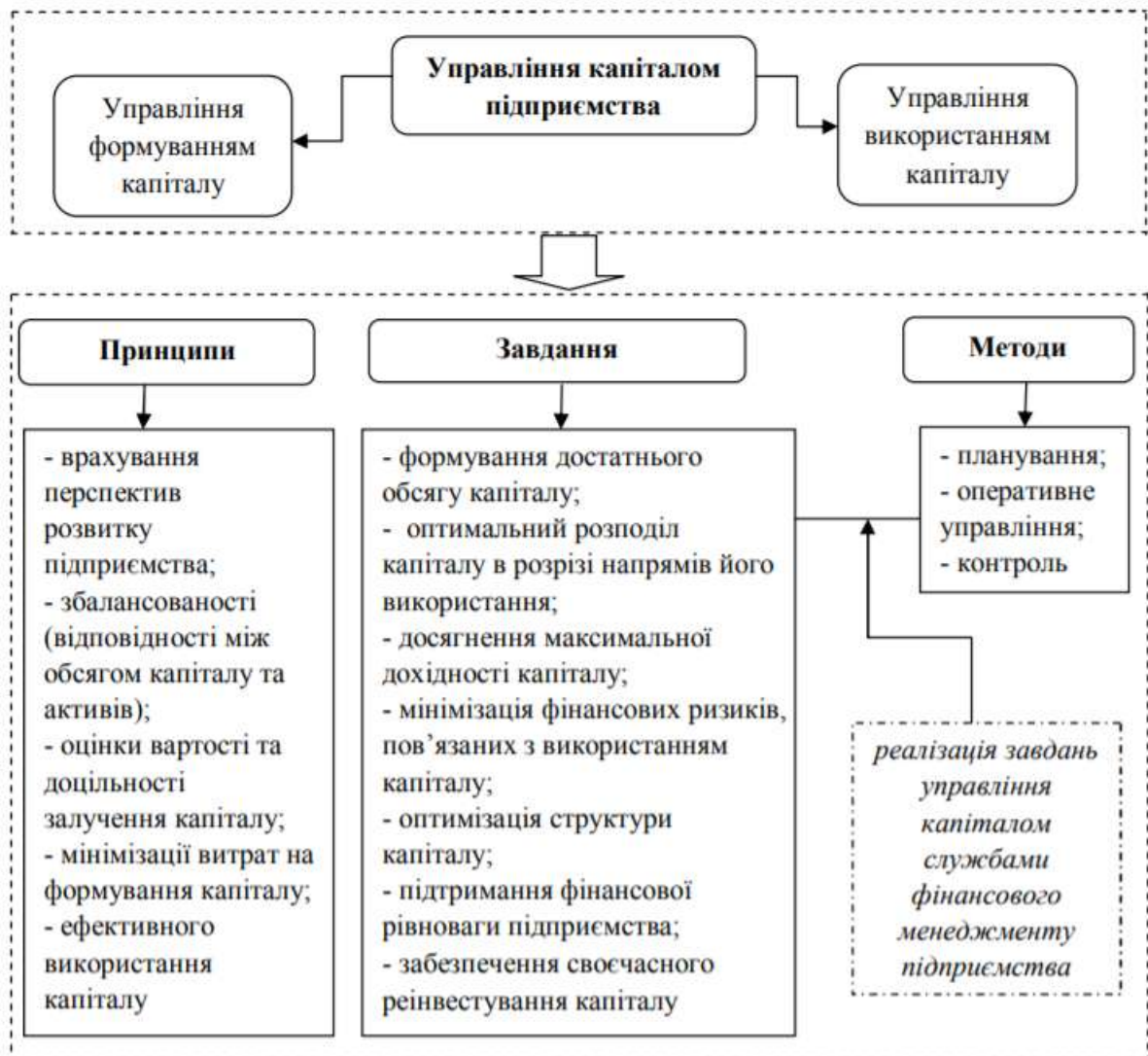

Рисунок 2 – Складові процесу управління капіталом підприємства

Рисунок 3 – Основні методика аналізу стану управління капіталом

Таблиця 2 – Абсолютні показники, які характеризують фінансову діяльність ПрАТ «Володарка» (тис. грн)

Показник	2018 р.	2019 р.	Абсолютна	Темп приросту, %
Загальна вартість майна	45814,55	45039,30	-775,25	-1,69
Оборотні активи	25550,40	23853,55	-1696,85	-6,64
Необоротні активи	20264,15	21185,75	921,60	4,55
Чистий дохід	155972,40	169724,70	13752,30	8,82
Собівартість реалізованої продукції	118009,80	133657,70	15647,90	13,26
Валовий прибуток	37962,60	36067,00	-1895,60	-4,99
Фінансовий результат від операційної діяльності	6593,90	2347,60	-4246,30	-64,40
Фінансовий результат до оподаткування	6227,50	2179,80	-4047,70	-65,00
Чистий прибуток	5014,90	1702,20	-3312,70	-66,06

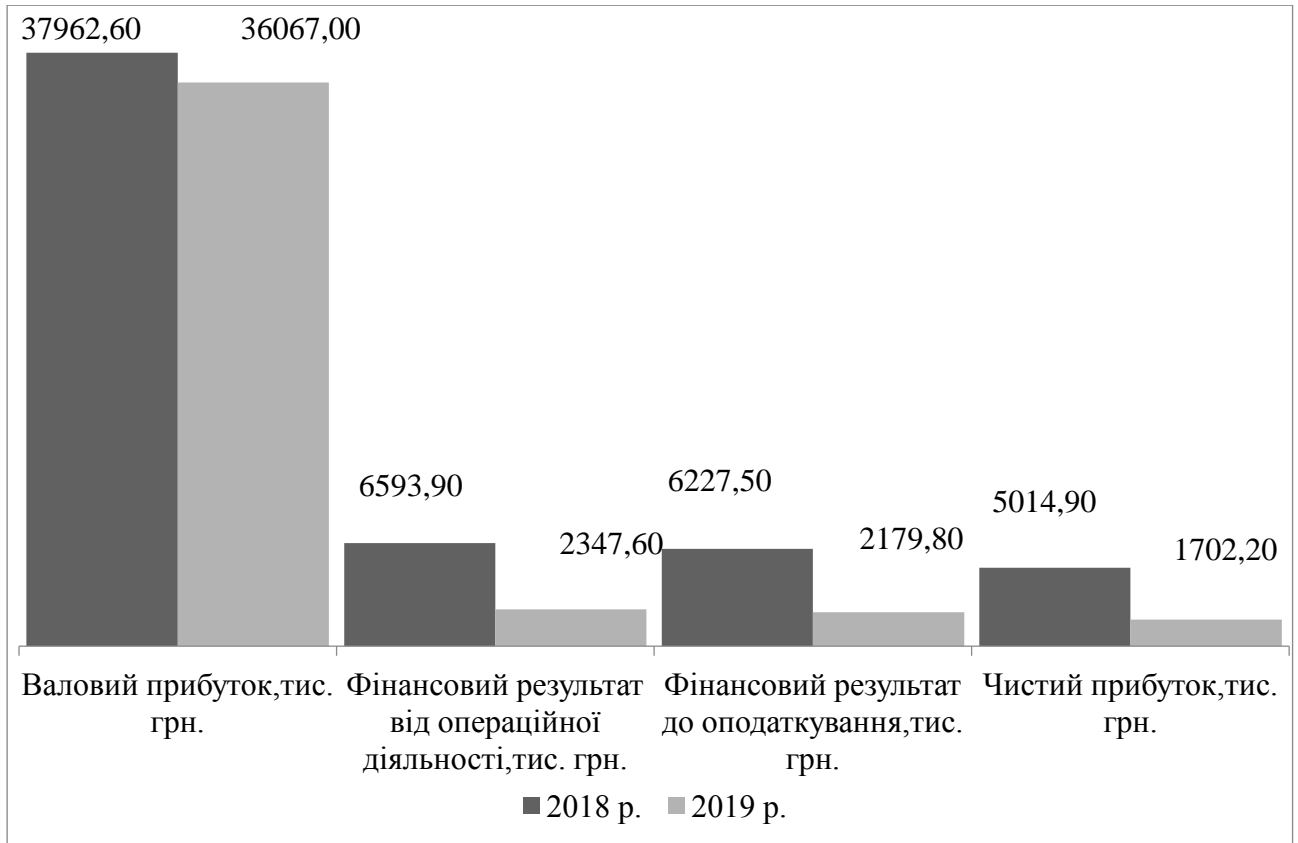

Рисунок 4 – Динаміка фінансових результатів ПрАТ «Володарка»

Таблиця 3 – Показники, які характеризують рівень ліквідності ПрАТ «Володарка»

Показник	2018р.	2019р.	Абсолютна зміна	Темп приросту, %
Коефіцієнт покриття	2,70	2,28	-0,43	-15,78
Коефіцієнт швидкої ліквідності	2,23	1,69	-0,54	-24,40
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,56	0,42	-0,15	-25,95

Таблиця 4 – Розрахунок проміжних та кінцевого показника імовірності банкрутства ПрАТ «Володарка»

Показник	Методика розрахунку	2018р.	2019р.
Відношення грошових надходжень до зобов'язань	ф.2 р.2000	2,23	1,69
	ф.1 р.1695		
Відношення вартості майна до зобов'язань	ф.1 р.1900	3,03	2,79
	ф.1 р.1695		
Відношення чистого прибутку до середньорічної суми активів	ф.2 р.2350	0,46	0,39
	ф.1 р. 1900		
Відношення чистого прибутку до чистого доходу	ф.2 р.2350	9,91	12,85
	ф.2 2000		
Відношення виробничих запасів до виручки	ф.1 р.1100	1,39	1,11
	ф.2 р.2000		
Відношення виручки до активів	ф.2 р.2000	2,23	1,69
	ф.1 р.1900		
Показник Терещенка		362,05	394,99
Імовірність банкрутства		відстуня	відстуня

Таблиця 6 – Аналіз капіталу ПрАТ «Володарка» за показниками, які характеризують фінансову стійкість

Показник	2018р.	2019р.	Абсолютна зміна	Темп приросту,%
Коефіцієнт автономії	0,75	0,74	-0,02	-2,13
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,25	0,26	0,02	6,46
Коефіцієнт фінансового ризику	0,33	0,36	0,03	8,78
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,41	0,36	-0,05	-12,37
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними активами	0,56	0,50	-0,05	-9,69

Таблиця 7 – Аналіз капіталу ПрАТ «Володарка» за показниками, які характеризують ефективність використання капіталу

Показник	2018р.	2019р.	Абсолютна зміна	Темп приросту,%
Коефіцієнт рентабельності капіталу,%	10,95	3,78	-7,17	-65,47
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу,%	14,56	5,13	-9,42	-64,72
Коефіцієнт рентабельності залученого капіталу,%	44,14	14,32	-29,83	-67,57
Коефіцієнт оборотності капіталу,об	3,40	3,77	0,36	10,69
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	4,53	5,12	0,59	13,10
Коефіцієнт оборотності залученого капіталу	13,73	14,28	0,55	3,97

Таблиця 8 – Матриця SWOT- аналізу ПрАТ «Володарка»

Складові SWOT-аналізу	Можливості	Загрози
	<ol style="list-style-type: none"> Збільшення асортименту послуг, які надає підприємство Послаблення позицій підприємств-конкурентів. Приріст кількості споживачів. Політична стабільність. Зростання швидкості руху до Європейської інтеграції	<ol style="list-style-type: none"> Сповільнення росту ринку. Зменшення грошових доходів населення. Посилення ринкових позицій конкурентів. Зменшення кількості споживачів. Не стабільність політичної ситуації.
Сильні сторони:	SO-стратегії	ST-стратегії
<ol style="list-style-type: none"> Досвід роботи на ринку. Кваліфікація співробітників. Репутація у покупців. Висока якість продукції. 	<ol style="list-style-type: none"> Розширення асортименту послуг, що надаються Розширення торговельної мережі завдяки ефективній збутовій політиці. 	<ol style="list-style-type: none"> Підтримка репутації на ринку. Вчасне реагування на потреби покупців. Збільшення попиту завдяки покращенню послуг, що надаються.
Слабкі сторони:	WO-стратегії	WT-стратегії
<ol style="list-style-type: none"> Брак фінансових ресурсів. Обмежена виробнича потужність. 	<ol style="list-style-type: none"> Вихід на нові сегменти ринку Поліпшення стратегії підприємства з використанням маркетингових досліджень 	<ol style="list-style-type: none"> Постійне покращення кваліфікації працівників Задоволення потреб споживачів для усунення конкурентних вад. Запровадження інновацій. Гнучкість реагування на несприятливі зовнішні чинники.

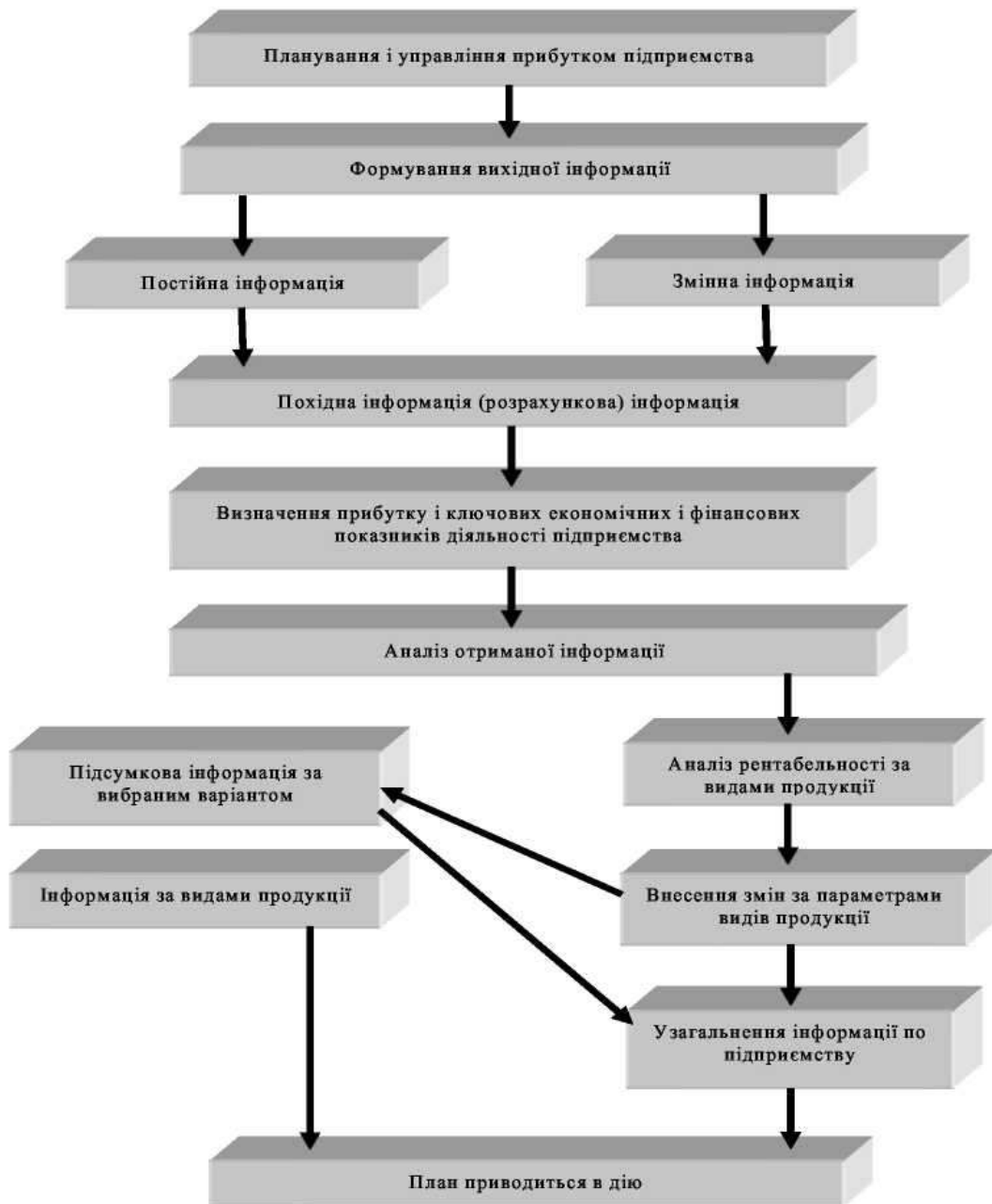

Рисунок 5 – Модель алгоритму управління прибутком ПрАТ «Володарка»